

Interdepartementaal directeurenoverleg China

30 oktober 9.00 – 10.30

Aanwezig: BZ/DAO, BHOS/DIO, BZK, DEF, EZK, FIN, IenW, JenV, LNV, NCTV, OCenW, PEK, SZW, VWS

Afwezig: AZ, BZ/DVB, politie, RVO,

1. Welkom en goedkeuring verslag 26/06 en agenda

- 5.1.2e verwelkomt de deelnemers en opent het overleg.
- Agenda en verslag van het overleg op 23 juni worden goedgekeurd.
- 5.1.2e geeft aan dat het onderwerp standaardsetting wordt verplaatst naar een volgend directeurenoverleg gegeven de EU-strategie op standaardsetting die binnenkort verschijnt.

2. Introductie China-eenheid

- 5.1.2e 5.1.2e geeft een korte toelichting op de manier waarop de China-eenheid nu is vormgegeven. Met de Chinakennis die binnen de eenheid aanwezig is, willen wij bijdragen aan de coherentie van het Chinabeleid binnen BZ en daarbuiten. Maak gebruik van ons waar dat nuttig is, we dragen graag bij aan het verbreden en verdiepen van China-analyse en beleidsvorming.
- 5.1.2e is 5.1.2e 5.1.2e wacht de schone taak om kennisuitdagingen naast beleidsuitdagingen systematischer op te pakken. 5.1.2e kondigt aan op korte termijn een rondje langs de departementen te maken om te onderzoeken wat de behoeften zijn aan kennis op China.

3. Lopende zaken

- Commissiedebat China n.a.v. Kamerbrief over onze brede relatie met China vindt plaats op 28 oktober. Inbreng vanuit de departementen is uiteraard welkom.

- 5.1.2a

- MP is uitgenodigd als de Europese spreker bij de *global sustainable transport conference*. 5.1.2e geeft aan dat MP in principe via een vooraf opgenomen videoboodschap deelneemt. IenW is tevreden dat MP samen met de minister van IenW en onze 5.1.2e dit podium krijgt.

- 5.1.2a Afgelopen vrijdag zijn twee Canadezen (de "twee Michaels") vrijgelaten door China na het vrijlaten van mevr. Meng (CFO Huawei) door Canada. De vrijlating door China, enkele uren na de Canadese uitspraak, bevestigt het verband tussen beide zaken. Roept vraag op wat dit in de toekomst betekent voor de veiligheid van buitenlanders, incl. NL-ers, in China.
- PEK geeft aan dat het MLSi is afgerond en nu gestart is met de jaarplanexercitie. Dit zal met betrokkenen worden afgestemd.
- PEK brengt onder de aandacht dat de Olympische Spelen begin volgend jaar in China worden gehouden, alsook 50 jaar diplomatieke betrekkingen NL-China.
- EU Commissaris voor Climate Action Policy Timmermans heeft een *high level dialogue climate and environment* gehad met Chinese counterparts, waar door EU-zijde het verzoek is uitgesproken om op klimaat fysiek bijeen te komen in China. het is nog te bezien of dat op afzienbare termijn haalbaar zal zijn.
- HV Borrell heeft met Chinese Minister van BZ Wang Yi de EU *strategic dialogue* gevoerd. Sfeer was positief. 5.1.2a

5.1.2a

4. RVO / Informatie- en Contactpunt (ICP)

- Het ICP is onderdeel van de bredere Chinaopdracht uitgezet door BZ bij RVO. Het ICP is het resultaat van de wens van medeoverheden en *trade & innovate nl*-partners om één contactpunt op Chinazaken te hebben. Het ICP heeft contact met alle decentrale overheden met een Chinarelatie en houdt kwartaalgesprekken met hen.
- De vragen en verzoeken die het ICP binnenkrijgt worden geregistreerd en uitgezet bij beleidsmedewerkers binnen de verschillende ministeries. Ook registreert het ICP de aard van de Chinarelatie van de verschillende decentrale overheden. Het ICP neemt deel aan het ICB waar het maandelijks kort rapporteert.
- Gemeenten horen vaak wat er niet kan in de relatie met China. Het zou goed zijn om vanuit de Rijksoverheid een gebalanceerde boodschap af te geven, die ook positieve vormen van samenwerking belicht richting decentrale overheden. Er zijn grote belangen in samenwerking met China en gemeenten vragen om meer *guidance* hierop.
- Goed contact met de decentrale overheden is essentieel om verrassingen te voorkomen. Zo heeft Arnhem de zusterrelatie met Wuhan verbroken na een motie van de gemeenteraad.

5. Moties strategische afhankelijkheden

- De kamerbrief in antwoord op de verschillende moties rond strategische afhankelijkheden is sinds het directeurenoverleg gefinaliseerd. Brief bijgesloten bij dit verslag.
- In de brief wordt een "gereedschapskist" aangereikt, met instrumenten die individueel beoordeeld zullen moeten worden. Er wordt gewerkt aan een kader om met strategische afhankelijkheden om te gaan. Waar liggen die en wat kan je eraan doen? In lijn met de Chinabrief is de inzet: "open waar het kan, beschermen waar het moet".
- Niet alle afhankelijkheden zijn strategisch, dus deze vergen een *case-by-case* aanpak.
- BZ/DIO geeft aan dat het CBS-onderzoek dat ten grondslag ligt aan de brief duidelijke beperkingen had. Het adresseren van kwetsbaarheden in de waardeketens is voor een groot deel ook aan bedrijven zelf. Het is belangrijk om bij bedrijven bewustzijn te versterken van afhankelijkheden en hoe daarmee om te gaan.
- DAO en DIO concluderen dat potentiële problemen in de toeleveringsketens NL overstijgen en dat een EU-benadering dus noodzakelijk is.

6. Indo-Pacificstrategie

- HV Borrell heeft op 16 september de EU Joint Communication on the Indo-Pacific gepresenteerd (bijgevoegd).
- De Jt Communication richt zich op zeven terreinen: 1) *sustainable and inclusive prosperity*; 2) *green transition*; 3) *ocean governance*; 4) *digital governance and partnerships*; 5) *connectivity*; 6) *security and defence* en 7) *human security*.
- NL verwelkomt de Jt Communication in principe, en is voorstander van brede samenwerking in de regio en *outreach* op thema's die voor deze landen belangrijk zijn.

5.1.2a

7. Rondje langs de ministeries

- SZW: in de toekomst zal 5.1.2e deelnemen aan dit overleg. SZW heeft niet veel contact met China, maar de Chinese gemeenschap in NL is uiteraard wel relevant, mede mhoo mogelijke ongewenste buitenlandse inmenging. SZW is systeemverantwoordelijk voor de Nederlandse inzet binnen de ILO. In die hoedanigheid is een brief ontvangen van FNV over vakbonden in Hongkong, met daarin het verzoek om in gesprek te gaan met de Chinese autoriteiten.
- LNV: 5.1.2e neemt deel als 5.1.2e 5.1.2e LNV is druk bezig met de steeds ingewikkelder wordende Chinese importeisen voor producten in de *cold chain* ivm COVID. Nieuwe beperkingen op vlees zijn inmiddels doorgetrokken naar de

visserij en de perenindustrie. Er lijkt geen wetenschappelijke basis voor de beperkingen en LNV krijgt moeilijk reactie van Chinese autoriteiten.

5.1.2a

- EZK: waardeert samenwerking met het kennisnetwerk. In oktober komt het rapport MIC2025 uit. De discussie of dit een beleidsreactie vergt aan de Kamer, moet nog gevoerd worden. Samen met OCW is men bezig met een MoU met China op het gebied van *science, technology, innovation*. EZK raad iedereen aan het recente rapport van de Europese KvK in Peking te lezen [zit in bijlage]. Ook meldt EZK dat 5.1.2a is aangetreden als Senior Advisor Economic Resilience
- IenW: willen het MoU met het Chinese *Ministry of Transport* vernieuwen. Ook onderhoudt men veel contact met de *China Council for International Cooperation on Environment*: het internationaal adviesorgaan dat het Chinese milieuministerie adviseert. In 2023 wordt de VN-waterconferentie georganiseerd waar NL een voortrekkersrol in heeft.
- Fin: Kamervragen zijn gesteld door PVV en PvdA over vastgoedfonds Evergrande. Als het fonds failliet zou gaan, kan dit belangrijke gevolgen hebben voor de vastgoedmarkt in China. Directe spillovers naar NL zijn vooralsnog niet voorzien, maar lange termijn impact is wel degelijk mogelijk. 5.1.2a

5.1.2a

- Def: volgende week gaat er een brief naar de kamer over NL deelname aan de *Carrier Strike Group* en de inzet van de Evertsen.
- OCW: bezig met EZK met 5.1.2a Verder zijn afgelopen week op DG-niveau gesprekken met de Duitse counterparts gevoerd. Over twee weken wordt eenzelfde gesprek gevoerd met de Franse collega's.
- VWS: naast reguliere zaken als global health en leveringszekerheid van medische producten speelt de acceptatie van de wederzijdse COVID-vaccinatiecodes. EU lidstaten hebben de Chinese autoriteiten verzocht om diplomaten die met Europese vaccins zijn ingeënt gebruik te laten maken van de apps die toegang geven tot restaurants en andere gelegenheden in China. Verwacht wordt dat China om reciprociteit zal vragen. NL kan op dit terrein niet veel bewegen omdat we ook aan EU-regels gebonden zijn.
- JenV: op 11 oktober voert DG politie een kennismakingsgesprek met Chinese evenknie. Het laatste gesprek was in 2018. Het huidige MoU over samenwerking met Shanghai loopt af en gesproken zal worden over verlenging.

From: [redacted] 5.1.2e
To: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e
Subject: RE: Directeurenlunch [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e
Date: dinsdag 7 juni 2022 13:36:27

Dank voor de reminder, ik heb zojuist bevestigd. [redacted] 5.1.2e

Van: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbzk.nl>
Verzonden: zondag 5 juni 2022 18:57
Aan: ' [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbuza.nl>
CC: [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e @minbzk.nl>
Onderwerp: RE: Directeurenlunch [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e

Hoi [redacted] 5.1.2e,

[redacted] 5.1.2e
Ik verwacht dat vanuit BZK [redacted] 5.1.2e zal deelnemen aan de lunch, maar zal het dinsdag
nog even bij [redacted] 5.1.2e nagaan. [redacted] 5.1.1b
dan waarschijnlijk van hen zelf.

Voor BZK [redacted] 5.1.2a zijn de volgende onderwerpen relevant in relatie tot China.

1.

2.

3.

5.1.2a
4.

5.

5.1.2a

Groeten, [redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e

5.1.2e

[redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e

[redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e

Reeds beoordeeld binnen dit verzoek

5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Reeds beoordeeld binnen dit verzoek

Subject: Interdepartementaal Directeurenoverleg China 30 april
Location: WebEx (link apart)

Start: vr 30-04-2021 09:30
End: vr 30-04-2021 11:00
Show Time As: Tentative

Recurrence: (none)

Meeting Status: Not yet responded

Organizer: DAO-RSVP

Required 5.1.2e @minaz.nl; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e @minbzk.nl; 5.1.2e @mindef.nl;
 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e @minfin.nl;
 5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e @minjenv.nl; 5.1.2e; 5.1.2e @minvenj.nl;
 5.1.2e @minlnv.nl; 5.1.2e @minlnv.nl; 5.1.2e @nctv.minjenv.nl;
 5.1.2e @minocw.nl; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e @politie.nl; 5.1.2e @rvo.nl;
 5.1.2e @minszw.nl; 5.1.2e @minvws.nl; 5.1.2e; 5.1.2e;
 5.1.2e @minbzk.nl; 5.1.2e @minszw.nl
Optional Attendees 5.1.2e BD/DEIA/IBP; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
 5.1.2e @mindef.nl

Beste genodigden,

Namens 5.1.2e Directeur Azië en Oceanië, sturen wij u de agenda voor het interdepartementale directeurenoverleg China.

Deze zal plaatsvinden op vrijdag 30 april van 09:30 tot 11:00 uur.

De agenda (update 28 april 2021):

- Welkom en goedkeuring verslag d-overleg 18/2 en agenda
- Update interne ontwikkelingen China en terugblik virtueel SGO-bezoek aan Peking
- Formatiefiche geïntegreerd China-beleid en personele capaciteit
- Update EU en Indo-Pacific
- Update stavaza Kennisnetwerk
- Informatie-uitwisseling MoU's

26 april 2021: bijlagen toegevoegd.

Met vriendelijke groeten,

5.1.2e

Directie Azië en Oceanië / Asia and Oceania Department
Ministerie van Buitenlandse Zaken / Ministry of Foreign Affairs

Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag

Postbus / P.O. Box 20061 | 2500 EB | Den Haag / The Hague | The Netherlands

T +31 70 348 5.1.2e

www.rijksoverheid.nl / www.government.nl

STAND VAN ZAKEN CHINANOTITIE

Sinds de publicatie van de China notitie heeft een aantal trends zich versneld doorgezet, o.a. de complexere verhouding in de wereld (met name VS-China), mensenrechten die verder onder druk komen te staan, toenemende verwevenheid tussen mensenrechten, politiek en veiligheid, en een steeds assertiever China in zowel woord als daad. China introduceert nieuwe vormen van diplomatie zoals gijzeldiplomatie (twee Michaels, Canada, vrijgelaten september 2021) en sanctiediplomatie (Chinese sancties n.a.v. EU MR sancties) of past bestaande vormen nadrukkelijker toe op EU-lidstaten, zoals dwangdiplomatie (Chinese economische en diplomatieke druk op Litouwen, 2021/22). De impasse rond het EU-China investeringsakkoord duurt voort, waarbij China weinig moeite doet om te verhullen dat de Chinese sanctielijst, waar ook NL parlementariër Sjoerdsma op staat, een directe reactie is op de EU MR sancties t.a.v. Xinjiang en bedoeld is om leverage te creëren ('laten we beide sanctieregimes opschorten'). De EU en bondgenoten hebben vooralsnog geen goed antwoord op de 'tit-for-tat' die China steeds vaker inzet, zelfs niet als het een EU-lidstaat betreft (LIT).

In de Europese drieslag van China als partner, concurrent en systeemrivaal wordt het nóg ingewikkelder om samenwerking met China aan te gaan.

5.1.2a

5.1.2a

De in de China Notitie genoemde balans verschuift door bovenstaande ontwikkelingen meer richting het beschermen van onze waarden en belangen, onze veiligheid en statelijke dreigingsaspecten. In dit krachtenveld is samenwerking tussen ministeries essentieel.

5.1.2i

5.1.2i

In het op 15 december 2021 gepubliceerde regeerakkoord wordt China in de opening van het hoofdstuk buitenland genoemd in het kader van schuivende geopolitieke machtsverhoudingen, en als (mede) aanleiding om actiever onze vrijheid, veiligheid en welvaart te beschermen. Daarnaast worden veel maatregelen voorgesteld die gerelateerd zijn aan zorgen over China en Chinese inmenging/beïnvloeding: de economische macht van de EU effectiever inzetten; strategische afhankelijkheden afbouwen; maatregelen nemen t.a.v. buitenlandse inmenging, strafbaar stellen van spionage en een sterkere inzet op mensenrechten. Ook in de 'nationale' hoofdstukken worden maatregelen genoemd die relevant zijn t.a.v. China, zoals vaststellen van kaders voor wetenschappelijke samenwerking met onvrije landen, aanpakken van ongewenste buitenlandse beïnvloeding en financiering, beschermen van vitale processen, infrastructuur en bedrijven.

Duurzame handel en investeringen

In 2020 was China de enige grote economie waar het bbp toenam. In de eerste helft van 2021 groeide de economie vervolgens sterk verder, maar inmiddels zijn de economische groeicijfers minder positief. In Q4 2021 nam het bbp met 4% toe (t.o.v. Q4 2020), wat kijkend naar de Chinese economische groei pre-COVID een relatief beperkte groei is. Vanwege COVID vinden veel activiteiten, zoals de handelsmissie in mei 2022, kleinere gefocuste digitale missies en lokale activiteiten met Chinese bedrijven digitaal plaats.

Het kabinet blijft de samenwerking met China zoeken op basis van gedeelde belangen en zet in op het bewaken van het lange termijn concurrentievermogen¹ en op economische veiligheid (via een bestaande structuur met gedeeltelijk nieuwe namen: RDINEV, CDINEV, TFEV, WGEV, IWEV). Strategische afhankelijkheden staan hoog op de agenda. Een onderzoek naar de herkomst van NL goederenimport toonde aan dat voor een beperkt aantal productcategorieën die NL invoert er sprake is van hoog geconcentreerde markten, waarbij de grootste groep geconcentreerde goederen afkomstig is uit China.² Lang niet al deze invoer vormt een strategische afhankelijkheid. Er is aanvullend,

¹ zie Kabinetspositie Europese concurrentiekracht van mei 2019

² Het gaat hierbij om 61 van de 3449 geanalyseerde productcategorieën. Zie [Kamerbrief over onderzoek naar strategische afhankelijkheden](#)

gedetailleerder onderzoek nodig om vast te stellen bij welke geconcentreerde goederen hier sprake van is. Sinds de vorige update zijn een aantal beleidsinstrumenten verder ontwikkeld.³ Zo biedt het wetsvoorstel Veiligheidstoets investeringen, fusies en overnames, dat op 30 juni jl. is aangeboden aan de Kamer, handvatten om in te grijpen bij risico's die de nationale veiligheid kunnen raken. Het

5.1.1b

5.1.1b

Ook in Europees verband zijn stappen gezet. Op 8 december jl. presenteerde de CIE het wetsvoorstel voor een *anti-coercion instrument*, dat de EU in staat stelt om onder voorwaarden te reageren op economische dwang door derde landen. In Q2 2022 wordt een wetsvoorstel van de CIE verwacht om afhankelijkheden t.a.v. geavanceerde chips te verminderen (de *European Chips Act*).

Het Informatie- en Contactpunt (ICP) dat in het kader van de China notitie is opgericht informeert lokale overheden t.a.v. kansen en risico's t.a.v. China en beantwoordt vragen. Als onderdeel van de International Business Academy publiceert RVO *e-learning modules*, een *Online Awareness Tool* en IMVO filmpjes over China. BZ organiseert regelmatig IMVO-sessies voor NLse bedrijven, in samenwerking met partners als de SER en VNO NCW en MKB Nederland. Mogelijkheden voor een IMVO-sessie over dwangarbeid voor bedrijven in Europees verband worden onderzocht.

5.1.2a

5.1.2.a

Nederland heeft internationaal een aanjagende rol m.b.t. meer wederkerigheid en een gelijk speelveld in de relatie met China. In mei 2021 presenteerde de EC een 'proposal for a regulation on foreign subsidies distorting the internal market'. De Raad en het EP buigen zich hier nu over. Op 25 november 2021 hebben de EU-minister van Economische Zaken een akkoord bereikt over de *Digital Markets Act* en de *Digital Services Act*. Deze voorstellen, die het EP nog goed moet keuren, voorzien in betere regulering van online content en grote tech platforms, en betere verankering van fundamentele vrijheden (inclusief online privacy).

Mede namens NL zet de EU binnen de WTO in op afspraken met de VS en Japan over regels om niet-marktconforme praktijken die het handelssysteem ondermijnen tegen te gaan, en op steun daarvoor van zoveel mogelijk WTO-leden. Knelpunten t.a.v. een gelijk speelveld en wederkerigheid worden voortdurend bilateraal en in EU-verband met China besproken (Op 22 nov jl. nog in een gesprek tussen de Chinese Speciaal Vertegenwoordiger Europese Zaken en M), maar resultaat boeken blijft een proces van lange adem. De Raad, het Europees Parlement en de Europese Commissie onderhandelen over het *International Procurement Instrument*. Het *Comprehensive Agreement on Investment* (CAI) ligt nog steeds stil.

5.1.2a

5.1.2a

Vrede, veiligheid en stabiliteit

5.1.1b

De China notitie geeft aan dat NL met oog voor China's opkomst, inzet en visie op militair gebied de veiligheid van Nederland wil bevorderen samen met NAVO-bondgenoten en EU-lidstaten. Binnen de NAVO wordt intussen nadrukkelijk onderkend dat de toenemende invloed van China en China's buitenlands beleid niet alleen kansen maar ook uitdagingen biedt. De komende periode zal de aandacht voor China-gerelateerde onderwerpen binnen de NAVO verder toenemen, o.a. richting het opstellen van het nieuwe NAVO Strategisch Concept 2030.

en kwetsbaarheden in NL | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl voor een nadere toelichting van dit onderzoek.

³ Zie ook Kamerbrief over onderzoek naar strategische afhankelijkheden en kwetsbaarheden in NL | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl met o.a. een overzicht van beschikbare en in ontwikkeling zijnde beleidsinstrumenten om risico's van strategische afhankelijkheden te mitigeren.

⁴ <https://hcss.nl/report/chinas-military-rise/>

Engagement met China is wellicht juist op veiligheidsterrein belangrijk, maar wel met oog voor de risico's. Daarom wordt gewerkt aan een afwegingskader voor de omgang (en reeds zeer beperkte samenwerking) van het ministerie van Defensie met China. Na de eerste (virtuele) bilaterale veiligheidsconsultaties in oktober 2020 zet NL in op nieuwe consultaties in 2022: een op het gebied van wapenbeheersing en non-proliferatie, en een op het gebied van cyber. Dit is een van de manieren waarop NL in deze geopolitiek turbulente periode engageert met China en communicatiekanalen over o.a. wapenbeheersing openhoudt.

	5.1.2a
5.1.2a	5.1.2a
5.1.2a	Tenslotte is NL ook bezig met het organiseren van een ministeriële conferentie op het gebied van militaire toepassing van AI. In dat kader wordt China ook in een vroeg stadium betrokken.

5.1.1b

5.1.1b	Het kabinet gaat op het gebied van nationale veiligheid uit van geconstateerde dreigingen, zoals ook gepubliceerd in het Dreigingsbeeld Statelijke Actoren. De geïntegreerde Rijksbrede aanpak is landen-neutraal en wordt o.a. beschreven in de Kamerbrief Tegengaan Statelijke dreigingen (april 2019) en de Voortgangsbrief Statelijke dreigingen (februari 2021).
--------	---

5.1.1b	5.1.1b
5.1.1b	5.1.1b
5.1.1b	Er lopen diverse landen-neutrale trajecten, die ook China kunnen raken, zowel op nationaal niveau als binnen EU-kaders. Zo heeft de EU - en daarmee ook NL - in juli 2020 personen en entiteiten uit China gelieerd aan de dreigingsactor APT10 op de EU cybersanctielijst geplaatst. Daarnaast wendt NL in EU- en NAVO-kader diplomatieke kanalen aan om China aan te spreken op cyberaanvallen vanaf Chinees grondgebied, bijvoorbeeld via de verklaring van juli 2021 van de EU, NAVO en anderen.

Waarden en mensenrechten

Hoewel het kabinet veel inspanningen levert op het gebied van mensenrechten, verslechtert de mensenrechtensituatie in China steeds verder, zo rapporteren onder meer ASPI⁵, Amnesty International⁶ en Human Rights Watch⁷. Rechten van minderheden zoals Oeigoeren, Tibetanen, christenen en LHBTI staan onder druk en maatschappelijk middenveld, journalisten en mensenrechtenadvocaten krijgen steeds minder ruimte en lopen risico op hoge straffen. Elke inwoner heeft te maken met vergaande (cyber)surveillance. Dit is in groeiende mate ook van toepassing op Hongkong. In Xinjiang is er sprake van grootschalige arbitraire detentie van Oeigoeren en andere etnische minderheden in 'heropvoedingskampen'.

Bilateraal brengt NL consequent de zorgen t.a.v. mensenrechten over. Zo heeft in januari 2022 en december 2020 premier Rutte de mensenrechtensituatie in China aangekaart bij premier Li Keqiang, en in mei 2019 bij de Chinese vicepresident Wang Qishan. Minister Blok deed dit in augustus 2020 (Oeigoeren, Hongkong) en juni 2019 (Xinjiang, Tibet) richting zijn Chinese counterpart Wang Yi. Minister Kaag sprak in november 2019 richting de Chinese assistent-minister voor Handel Ren Hongbin zorgen uit over het gebruik van technologie in de surveillance van met name etnische en/of religieuze minderheden. Ook hoge ambtenaren bespreken mensenrechten, zoals 5.1.2e met speciaal gezant voor Europa Wu Hongbo (november 2021) en de 5.1.2e met de Chinese 5.1.2e (maart 2021).

Ook in multilateraal kader, waaronder mensenrechtenfora, stelt China zich steeds strenger, assertiever en actiever op. NL heeft zich meermaals aangesloten bij gezamenlijke verklaringen in de VN

⁵ <https://www.aspi.org.au/report/architecture-repression>

⁶ <https://www.amnesty.org/en/documents/asa17/4137/2021/en/>

⁷ <https://www.hrw.org/report/2021/04/19/break-their-lineage-break-their-roots/chinas-crimes-against-humanity-targeting>

Mensenrechtenraad en de VN 3^e Commissie over de mensenrechtensituatie in o.a. Xinjiang. De laatste gezamenlijke verklaring voor het uitkomen van de China notitie werd gesteund door 12 landen (waaronder Nederland). Mede door de inzet van Nederland is dit aantal gestaag toegenomen (bijv. steun 39 c.q. 40 landen in de AVVN Derde Commissie van oktober 2020 en 2021, en steun 44 landen in gezamenlijke verklaring in de MRR van juni 2021). Keerzijde is dat China een groot aantal landen weet te mobiliseren voor een tegenverklaring. Zo stelde Wit-Rusland tijdens MRR45 (okt. 2020) namens 54 landen (waaronder veel Arabische), dat terrorisme in Xinjiang succesvol was uitgeroeid. De verklaring bevatte typische Chinese taal: vocational training centers en counter-terrorism measures i.p.v. 'gevangenis' en 'massasurveillance'.

Ook zien we dat mensenrechten vervlochten raakt met andere onderwerpen. Zo staat het EU-China investeringsakkoord (CAI) voorlopig in de ijskast vanwege sancties die China uitvaardigde richting wetenschappers en parlementariërs, in reactie op Europese sancties tegen Chinese mensenrechtenschenders in Xinjiang. Rapporten over dwangarbeid in de productieketen van zonnepanelen vervlechten IMVO, mensenrechten en klimaat. De discussie rond regeringsdeelname aan de Olympische Spelen in Peking in februari 2022 verbindt mensenrechten en sport.

5.1.2i	
5.1.2i	Intimidatie door China van in NL wonende Oeigoeren is bij de Chinese autoriteiten opgebracht en in EU-verband wordt conform motie Koopmans gelobbyd voor een gezamenlijke EU-aanpak m.b.t. intimidatie van EU-burgers.

Klimaat, energie, grondstoffen

Klimaat is een prioriteit van de EU en NL, ook t.a.v. China. NL zet daarom in op ambitieuzere Chinese nationale klimaatdoelstellingen, in EU-verband (bijv. via expertworkshops), in multilaterale fora (bijv. COP, AVVN), of in bilateraal contact. China kondigde tijdens de COP 26 ambitieuze klimaatdoelstellingen aan, waaronder CO₂-neutraliteit tegen 2060, maar uit het 14^e vijfjarenplan blijken nog geen concrete voorstellen om CO₂-neutraliteit te bereiken. Ook spreekt China niet van *phasing out* van kolencentrales, maar van *phasing down*. In contacten met China benadrukken we China's verantwoordelijkheid als 's werelds grootste uitstoter van CO₂.

Op het gebied van klimaatadaptatie vordert de samenwerking gestaag. Na een gezamenlijk statement van MinIenW en het Chinese MEE om het belang van klimaatadaptatie te onderstrepen, is zomer 2019 in China een lokaal kantoor geopend van het mede door NL opgezette Global Center on Adaptation (GCA). Het GCA is een cruciale hub gebleken in het stimuleren van wereldwijde klimaatadaptatie en zal deze rol in de komende jaren blijven spelen.

In het kader van samenwerking met China op het gebied van klimaat en duurzame mobiliteit wordt o.a. onderzoek gedaan naar duurzaam rivierbeheer met de Rijn en de Yangtze als case studies en wordt gewerkt aan een MoU over het verlagen van CO₂-uitstoot door spoorgoederenvervoer.

Op het gebied van energie is en blijft de Nederlandse internationale inzet om China beter te betrekken bij multilaterale energiefora (IRENA, International Energy Agency, Energy Transition Council). 5.1.2a

5.1.2a	
5.1.2a	Op het gebied van duurzame energie en circulaire economie ondersteunt de overheid het NLse bedrijfsleven dat in China zaken wil doen op onder andere het gebied van <i>green&smart mobility</i> , <i>green&smart shipping</i> , waterstof, verwaarding van voedselreststromen (food waste), chemische recycling van plastic en recycling van bouwafval. Op het gebied van duurzame energie is onder andere de bevordering van de handelsrelatie met China's offshore windenergiesector belangrijk. De laatste fysieke handelsmissie naar de provincies Guangdong en Jiangsu (onder leiding van HHWE in 2019) was tamelijk succesvol, maar sinds het uitbreken van COVID19 is sprake van stagnatie. Het MoU op het gebied van duurzame energie tussen EZK en het Chinese NEA werd stilzwijgend verlengd in 2019 maar is tamelijk inactief.

Het thema grondstoffen heeft een nieuwe impuls gekregen nu strategische afhankelijkheden hoog op de Europese en Nederlandse agenda staan. Onze afhankelijkheid van China m.b.t. specifieke grondstoffen, bijvoorbeeld op het gebied van zeldzame aardmetalen, kan enkel opgelost worden in breder verband: met de EU en gelijkgezinde partners, waaronder Australië, Japan en de VS. De overheid speelt hierin voornamelijk vooral een faciliterende rol, maar verkent wel of de omstandigheden voor alternatieve grondstoffen kunnen worden verbeterd. Het China Kennisnetwerk van de Rijksoverheid ondersteunt de gedachtevorming over dit onderwerp via onderzoek^{8 9} dat actief gebruik wordt in interdepartementaal overleg over de Europese grondstoffenstrategie. Ook focust EZK op circulair hergebruik om Nederland minder afhankelijk te maken van grondstoffen uit andere China.

	5.1.2a	5.1.2a
	5.1.2a	Ook via het <i>European Partnership for Responsible Minerals</i> zet BZ hierop in.

Ontwikkelingssamenwerking en China in Afrika

Binnen BZ wordt de (geopolitieke) link tussen China en OS nadrukkelijker erkend en wordt de China notitie op bepaalde punten nader uitgewerkt (bijv. discussie over besteding ODA middelen en andere ontwikkelingsgerichte financiering richting China). BZ is intern beter georganiseerd op het gebied van China en OS door o.a. de oprichting van een BZ-brede interne werkgroep, die behulpzaam kan zijn bij het verder integreren van China in OS-gerelateerde beleidsdocumenten zoals de aankomende BHOS nota.

	5.1.2a
5.1.2a	

De NLse inzet is vooral Europees en een proces van de lange adem. In de EU-Afrikastrategie wordt mede op aandringen van Nederland de noodzaak genoemd van een sterke politieke alliantie tussen de EU en Afrika nu de interesse van andere wereldspelers in Afrika groeit.¹⁰ Om dit te realiseren is de NL inzet tijdens de EU-AU top (Feb 17-18, 2022) onder andere gericht op gelijkwaardig partnerschap.

Op 1 december jl. werd de gezamenlijke mededeling “The Global Gateway” gepubliceerd¹¹. Met deze Europese connectiviteitsstrategie legt de EU het fundament voor een meer strategisch en geopolitieke aanpak van connectiviteit waarbij de geopolitieke belangen van de Unie gekoppeld worden aan de mondiale behoefte aan duurzame investeringen in infrastructuur en andere vormen van connectiviteit. Deze op waarden gestoelde strategie reikt verder dan alleen ontwikkelingssamenwerking en de regio Afrika. Het brengt de Europese (geo)politieke, economische en ontwikkelingsbelangen van mondiale connectiviteit samen.

De Chinese inzet is – ook wat betreft OS – vooral bilateraal. Hoewel het nog altijd moeilijk blijkt om in Afrikaanse landen tot (constructieve) werkverhoudingen met China te komen, zet China’s nieuwe OS-beleid meer in op trilaterale samenwerkingsmodaliteiten, met name op gebieden als kennissamenwerking en OS-projectmanagement. Chinese counterparts lijken ontvankelijk te zijn voor OS-kennissamenwerking/-uitwisseling met Nederlandse kennisinstellingen en mogelijkheden op dit gebied worden nader onderzocht. Er loopt tot eind 2023 een succesvol bamboeproject met China in Oost-Afrika (Ethiopië, Kenia, Uganda) in samenwerking met International Network for Bamboo and Rattan (INBAR), waaraan de Chinezen in natura t.w.v. EUR 2 miljoen bijdragen.

De NLse inzet binnen de IFI’s en multilaterale instellingen richt zich o.a. op hoge standaarden en duurzaam leenbeleid. China’s rol bij schuldhoudbaarheid is hoog op de agenda gebleven. Ook Nederland pleit voor volledige deelname van alle officiële crediteuren, waaronder China, en de private sector, aan de implementatie van het door de G20 opgerichte *Common*

⁸ <https://hcass.nl/report/securing-critical-raw-materials>

⁹ <https://hcass.nl/report/standards-critical-materials>

¹⁰ https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/communication-eu-africa-strategy-join-2020-4-final_en.pdf

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021JC0030&from=EN>

Framework (CF) beyond the Debt Service Suspension Initiative (DSSI), het raamwerk om tot structurele oplossingen voor de schuldenproblematiek te komen. China heeft zich daar als lid van de G20 aan gecommitteerd.

5.1.2a

5.1.2a

NL blijft in G20 verband oproepen tot snelle en toereikende afwikkeling van schuldherstructureringen. Ook heeft NL zich actief ingezet in de *G20 Infrastructure Working Group* waar afspraken met China zijn gemaakt over duurzaamheid van en kwaliteitsstandaarden voor infrastructuur en effecten van infrastructuurinvesteringen op algemene schuldhoudbaarheid.

Het multilaterale stelsel

Een van de grootste uitdagingen voor multilaterale samenwerking en het multilaterale systeem is de groeiende invloed van een steeds assertiever en actiever China. China heeft een lange termijn strategie om het systeem van binnenuit te veranderen en te ondermijnen. Wanneer dat niet lukt tuigt het steeds vaker separate organisaties of initiatieven op. Dat begint steeds zichtbaarder te worden en zet het systeem steeds verder onder druk.

Het betrekken van China in multilaterale structuren blijft wenselijk en noodzakelijk voor een effectief multilateraal systeem en de oplossing van grote problemen (zoals klimaat en schulden). Tegelijkertijd zijn er zorgen dat op termijn enkel een uitgehold systeem overblijft. Nederland brengt continu de groeiende macht en invloed van China in multilaterale organisaties in kaart en bespreekt deze ontwikkelingen in EU-verband en met andere gelijkgezinde landen om strategieën en (gezamenlijke) acties te bepalen die het multilateralisme versterken en gezamenlijke belangen verdedigen.

5.1.2a

5.1.2a

Nederland verdedigt met gelijkgezinden actief de universaliteit en ondeelbaarheid van mensenrechten in de VN, zie de multilaterale acties genoemd in het hoofdstuk waarden en mensenrechten. Een ander voorbeeld is het weren van ongewenst Chinees taalgebruik (dat o.a. de universaliteit van mensenrechten ondermijnt) uit VN-teksten. Samen met het China Kennisnetwerk van de Rijksoverheid wordt ook aan grotere bewustwording op dit terrein bij de Nederlandse ambtenaren gewerkt. Het – samen met partners - in kaart brengen van en handelingsopties ontwikkelen voor strategische posities en Chinese kandidaturen binnen het VN systeem heeft de Nederlandse aandacht en zal onderdeel zijn van de te ontwikkelen multilateralisme strategie.

NL heeft in verschillende gremia – waar China ook deel van uitmaakt - een voortrekkersrol gehad bij het op de agenda zetten van de rol van onderpand in de publieke schuldendiscussie. Soms gaat het verdedigen van belangen vooralsnog buiten China om (bijvoorbeeld het werken aan aangescherpte regels voor industriële subsidies) en soms is het direct tegen China gericht (bijvoorbeeld de WTO-zaak van de EU tegen China op het gebied van gedwongen technologieoverdracht).

Naast klimaat wordt ook op het gebied van Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen met China samengewerkt ter bevordering van *responsible business conduct* (RBC) volgens OESO-normen. Samenwerking op IMVO richt zich op het ondersteunen van de ‘alignment’ van de Chinese IMVO standaarden met internationale standaarden.

Samenwerking binnen Europa

Nederland heeft internationaal (met name Europees) zijn profiel op het Chinadossier vergroot en o.a. via de vele gesprekken over de Chinanotitie de Europese visie op China helpen vormgeven. Veel van de onderwerpen uit de Chinanotitie staan intussen hoog op de Europese agenda.

Mede als gevolg van geopolitieke ontwikkelingen is er sprake van een toenemende convergentie in de standpunten van lidstaten. De noodzaak tot krachtig Europees handelen lijkt binnen de EU breder te worden onderkend. Dat leidde onder andere tot de aanname van sancties gericht tegen vier Chinese individuen en een entiteit onder het mensenrechtensanctieregime in maart 2021.

Ook het eenheid-ondermijnende initiatief 17+1 staat ter discussie doordat het betrokken EU-lidstaten weinig concrete resultaten maar wel zware administratieve lasten oplevert. Dit leidde er onder andere toe dat zes EU-lidstaten bij de 17+1-top op 9 februari 2021 niet op niveau staats-/regeringsniveau deelnamen, terwijl president Xi de top voorzات. Litouwen heeft intussen aangegeven het platform verlaten te hebben, waardoor dit samenwerkingsplatform nu de facto '16+1' is geworden.

5.1.2a

Nederland heeft de convergentie van het EU-China beleid ondersteund door de contacten op hoofdstedenniveau te intensiveren. Er vinden reguliere consultaties plaats met FRA en DUI. Tevens speelt NL een aanjagende rol in Europese discussies over China.

5.1.2a

5.1.2a

5.1.2a

Ook heeft Nederland zich in Europees verband hard gemaakt voor meer strategische sturing door de Europese Raad op buitenlandpolitieke onderwerpen en verwelkomde daarom de voorbespreking door de Europese Raad van de EU-China top van maart 2020 (die helaas uiteindelijk niet doorging). Het kabinet streeft ernaar dat ook bij toekomstige toppen te doen.

Corona drukte ook in 2021 zijn stempel op de EU-China relatie. Topontmoetingen konden fysiek noch digitaal worden georganiseerd. Wel vinden voorbereidende gesprekken plaats over een EU-China top in mogelijk maart 2022. NL volgt de voorbereidingen kritisch. De top moet wat NL betreft genoeg ruimte bieden voor kritische boodschappen, o.a. t.a.v. mensenrechten, en liefst uitmonden in een gezamenlijke verklaring. Ook zou NL graag zien dat voorafgaand een EU-China mensenrechtendialoog wordt georganiseerd. Chinese onvrede over de EU mensenrechtensancties maakt dit onwaarschijnlijk.

NL heeft bij de totstandkoming en implementatie van het EU-cybersanctieregime en het EU-mensenrechtensanctieregime een proactieve rol gespeeld. Deze regimes zijn landenneutraal en richten zich niet op een specifiek land, maar zijn inmiddels ingezet om ongewenste Chinese cyberactiviteiten en mensenrechtenschendingen te adresseren. China heeft hierop tegenmaatregelen genomen door vier Europese entiteiten en tien personen, waaronder Kamerlid Sjoerd Sjoerdsma (D66), te sanctioneren.

De EU heeft op 19 april Raadsconclusies inzake een EU-strategie voor samenwerking in de Indo-Pacific aangenomen. NL heeft samen met DUI en FRA een aanjagersrol gespeeld via een gezamenlijk non-paper dat de basis voor deze discussie is geweest. De strategie is gericht op het breder behartigen de EU belangen in het nieuwe geopolitieke en geo-economische centrum van de wereld. De raadsconclusies werden opgevolgd door een gezamenlijke mededeling van de HV en CIE, die in september werd gepresenteerd. Ook brachten CIE en HV, oa door een aanjagende rol van NL, een gezamenlijke mededeling uit over de Europese connectiviteitsstrategie, Global Gateway (met nadruk op standaarden en duurzaamheid).

Onder het Franse voorzitterschap in de eerste helft van 2021 wordt verder gewerkt aan invulling van de Open Strategische Autonomie van de Unie. Het debat over open strategische autonomie is landenneutraal

5.1.2a

5.1.2a

5.1.2a

Voor Nederland

staat open strategische autonomie van de EU voor haar vermogen om als mondiale speler, in samenwerking met internationale partners, op basis van eigen inzichten en keuzes haar publieke belangen te borgen en weerbaar te zijn in een onderling verbonden wereld.

Nieuwe structuren en samenwerkingsverbanden

Sinds het verschijnen van de China notitie is een China taskforce opgericht met daarin alle betrokken ministeries (op medewerkers- en op directeursniveau) en het postennetwerk. Er wordt sindsdien interdepartementaal intensiever samengewerkt en vaker en op hoger niveau bijeengekomen (1x per maand werkniveau, minstens 4x per jaar directeurenoverleg), óók in vertrouwelijke setting (Landentafel China). Het China Kennisnetwerk heeft een extern belegd secretariaat bij het Instituut Clingendael en organiseert rijksbreed onderzoek en rijksbrede kennissessies. De samenwerking tussen de rijksoverheid en verschillende spelers in de bilaterale relatie met China is geïntensiveerd sinds de Chinanotitie.

Nadat VNG de informatiebehoefte van lokale overheden in kaart had gebracht is begin 2021 het Informatie- en Contactpunt (ICP) voor lokale overheden bij RVO van start gegaan.

Met het oog op de samenwerking binnen het Koninkrijk heeft het China kennisnetwerk onderzoek gedaan om de kennispositie t.a.v. China's activiteiten in de Caribische regio te verdiepen. De voor de Rijksoverheid opgestelde checklist voor MoUs met China is toepasbaar gemaakt voor de Caribische delen van het Koninkrijk.

Nederland ondersteunt samenwerking op het gebied van kunsten, erfgoed en creatieve industrie in China (zie: Beleidskader Internationaal Cultuurbeleid 2021-2024), waarbij betrokken partijen vanzelfsprekend ook rekening moeten houden met de beperkingen van artistieke vrijheid, een behoudend visaregime en andere mogelijke struikelblokken in de culturele samenwerking.

Met de Kamerbrief 'Samenwerking met China op het gebied van onderwijs en wetenschap' (december 2020) schetste het kabinet de kaders waarbinnen Nederland de samenwerking met China op het gebied van onderwijs en wetenschap wil vormgeven. Zowel samenwerking als academische vrijheid, wetenschappelijke integriteit, vrijheid van meningsuiting en wederkerigheid zijn van belang. Het landen neutrale beleid rond kennisveiligheid¹² heeft geresulteerd in de oprichting van een Rijksbreed Loket Kennisveiligheid dat op 31 januari 2022 van start gaat. Dit loket komt tegemoet aan de behoefte van kennisinstellingen aan advies en informatie van het Rijk bij het afwegen van kansen en risico's rondom internationale samenwerking. Ook de door het kennisveld en het Rijk opgestelde Nationale Leidraad Kennisveiligheid wordt op 31 januari gepresenteerd. Dit is een centraal referentiedocument over alle aspecten die met kennisveiligheid samenhangen en kennisinstellingen niet alleen wijst op risico's maar ook kaders en handelingsopties biedt en zo bijdraagt aan de weerbaarheid van de sector. Aan een juridisch bindend Toetsingskader ongewenste kennis- en technologieoverdracht, bedoeld voor de screening van personeel, wordt nog gewerkt.

Naar aanleiding van het Clingendaelrapport 'China's invloed op onderwijs in Nederland' heeft de minister van OCW kritisch gekeken naar de *governance* structuur in de samenwerking tussen de NLse hoger onderwijsinstellingen en de Chinese Confuciusinstituten. De minister heeft de instellingen die betrokken zijn bij de Confucius Instituten in juli 2020 geadviseerd te kiezen voor ontkoppeling van het Confucius Instituut om zo zorgen over mogelijke aantasting van academische vrijheid, of de schijn daarvan, weg te nemen. De NL overheid heeft met kennisinstellingen (o.a. universiteiten en onderzoeksinstituten) in het kader van de kennisveiligheidsdialoog gesprekken gevoerd en onderzoek laten uitvoeren om bewustwording bij kennisinstellingen te verhogen en hen te helpen bij het heroverwegen en inrichten van samenwerking met een Chinese partner. Het gaat daarbij om onderzoek van o.a. Clingendael, Leiden Asia Centre, IICSS, en het Australische ASPI.

Ten slotte zet het kabinet in op samenwerking met andere EU-landen om de onderwijs- en wetenschapssamenwerking met landen buiten de EU, waaronder China, voorspoedig te laten verlopen. NL is actief betrokken bij het *EU Knowledge Network on China* dat tot doel heeft de kennis over China op het gebied van onderzoek en innovatie te vergroten en te komen tot (niet-verplichtende) beleidsopties om de samenwerking in te richten. In lijn daarmee publiceerde het *European Research Area and Innovation Committee (ERAC)* op 18 januari jl. richtlijnen over

¹² Kamerbrief kennisveiligheid hoger onderwijs en wetenschap (november 2020)

buitenlandse inmenging in relatie tot onderzoek en innovatie¹³. Doel van de richtlijnen is om lidstaten én de Europese kennissector aan te sporen zelf dergelijke leidraden uit te werken. De eerdergenoemde Nationale Leidraad Kennisveiligheid sluit hierop uitstekend aan.

¹³ EU Guidelines on foreign relations: https://ec.europa.eu/info/news/commission-publishes-toolkit-help-mitigate-foreign-interference-research-and-innovation-2022-jan-18_en

Subject: China Directeurenlunch
Location: Rijnstraat 8, zaal X.402

Start: vr 17-06-2022 12:30
End: vr 17-06-2022 14:00

Recurrence: (none)

Meeting Status: Accepted

Organizer: DAO-RSVP

5.1.2e @mindef.nl; 5.1.2e @mindef.nl; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
 5.1.2e; 5.1.2e @minbzk.nl; 5.1.2e @rvo.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e;
 5.1.2e BD/DEIA/IBP; 5.1.2e @minlnv.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e; 5.1.2e;
 5.1.2e; 5.1.2e @minbzk.nl

Optional Attendees 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e BD/KS; 5.1.2e 5.1.2e @mindef.nl; 5.1.2e
 5.1.2e 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e 5.1.2e; 5.1.2e -
 BD/DEIA/IBP; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e; 5.1.2e 5.1.2e; 5.1.2e;
 5.1.2e 5.1.2e; 5.1.2e @minszw.nl; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e 5.1.2e @minvws.nl

Geachte directeuren, beste collega's,

Vrijdag 17 juni, 12.30 – 14.00 uur zijn jullie van harte uitgenodigd voor een lunch met onze 5.1.2e @mindef.nl. Op basis van de door jullie ingestuurde dilemma's en vragen zijn wij tot onderstaande richtinggevende agenda voor de discussie gekomen. Deze agenda is bedoeld om op informele wijze het gesprek aan te gaan over onze bilaterale relatie met China. De discussie zal zonder elektronische apparatuur worden gevoerd.

We hebben getracht jullie vragen in onderstaande agenda goed te vatten, maar er is alle ruimte om door te vragen tijdens de sessie zelf.

Voor vragen kunnen jullie contact opnemen met mij (06 5.1.2e)

Hartelijke groet, mede namens MT BZ/DAO,

5.1.2e

Agenda directeurenlunch 17 juni 12.30 – 14.00u, Rijnstraat 8, zaal X.402

- Ontwikkelingen in China

-
-
-

5.1.2e

5.1.2a

- 5.1.2a

- 5.1.2a

5.1.2a

5.1.2a

To: [5.1.2e] - BD/KS [5.1.2e]@nctv.minjenv.nl
From: [5.1.2e]
[5.1.2e] Thur 6/16/2022 7:20:46 AM
Subject: RE: Directeurenlunch [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e]
Received: Thur 6/16/2022 7:20:00 AM

Hi [5.1.2e]

Dank voor doorgeven, ik zorg dat hij is aangemeld.

Hartelijke groet,
[5.1.2e]

From: [5.1.2e] - BD/KS [5.1.2e]@nctv.minjenv.nl
Sent: woensdag 15 juni 2022 21:09
To: [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl
Subject: RE: Directeurenlunch [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e]

Ha [5.1.2e],

Uiteindelijk zal toch niet [5.1.2e] deelnemen maar [5.1.2e] van ons programma [5.1.1b] Ik zal hem de uitnodiging doorzetten maar kun jij zorgen dat hij is aangemeld?

Alvast dank!

Hartelijke groet,
[5.1.2e]

Van: [5.1.2e] - BD/KS
Verzonden: vrijdag 10 juni 2022 13:45
Aan: [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl
Onderwerp: RE: Directeurenlunch [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e]

Hoi [5.1.2e],

Dat is [5.1.2e]@minjenv.nl. Maar heb ook al doorgezet dus is goed gekomen, dank!

Groet,
[5.1.2e]

Van: [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl
Verzonden: vrijdag 10 juni 2022 13:43
Aan: [5.1.2e] BD/KS [5.1.2e]@nctv.minjenv.nl
Onderwerp: RE: Directeurenlunch [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e]

Hi [5.1.2e]

Heb je het mailadres van [5.1.2e] voor mij? Dan zorg ik dat hij de uitnodiging nog even in z'n agenda krijgt.

Groet,
[5.1.2e]

From: [5.1.2e] BD/KS [5.1.2e]@nctv.minjenv.nl
Sent: dinsdag 7 juni 2022 17:33
To: [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e]@minbuza.nl
Cc: [5.1.2e] - BD/KS [5.1.2e]@nctv.minjenv.nl
Subject: RE: Directeurenlunch [5.1.2e] [5.1.2e] [5.1.2e]

Ha 5.1.2e,

Dank voor je mail eerder vandaag. Vanuit de NCTV zal onze 5.1.2e (tevens
verantwoordelijk voor 5.1.2e 5.1.2e aansluiten. 5.1.1b

5.1.1b

5.1.2a

Hartelijke groet,

5.1.2e

Van: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Verzonden: woensdag 1 juni 2022 16:42

Aan: 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@minbuza.nl>

Onderwerp: RE: Directeurenlunch 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

Ha allen,

In verband met 2^e pinksterdag, een dag respijt * – als jullie het dinsdag 7 juni COB kunnen sturen, graag.

Groet,

5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Reeds vrijgegeven in verzoek

5.1.2e

00026

1181350

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Help save paper! Do you really need to print this email?

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

Ministerie van Justitie en Veiligheid

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Ministry of Justice and Security

Subject: Interdepartementaal Directeurenoverleg China
Location: via WebEx

Start: wo 24-11-2021 13:00
End: wo 24-11-2021 14:30
Show Time As: Tentative

Recurrence: (none)

Meeting Status: Accepted

Organizer: DAO-RSVP

Required 5.1.2e @minaz.nl; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e 5.1.2e
 Wampie; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minbzk.nl; 5.1.2e @minbzk.nl;
 5.1.2e @mindef.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minfin.nl;
 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e @minjenv.nl; 5.1.2e
 (5.1.2e @minvenj.nl); 5.1.2e @minlnv.nl; 5.1.2e @minlnv.nl;
 5.1.2e @nctv.minjenv.nl; 5.1.2e @minocw.nl; 5.1.2e, 5.1.2e;
 5.1.2e @politie.nl; 5.1.2e @rvo.nl; 5.1.2e @minszw.nl;
 5.1.2e @minvws.nl; 5.1.2e; 5.1.2e 5.1.2e; 5.1.2e @minszw.nl;
 f. 5.1.2e @lnv.nl

Optional Attendee 5.1.2e 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e @minbzk.nl; 5.1.2e @minbzk.nl;
 5.1.2e @mindef.nl; 5.1.2e @mindef.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e 5.1.2e; 5.1.2e @minienw.nl;
 5.1.2e @rvo.nl; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e;
 5.1.2e; 5.1.2e @nctv.minjenv.nl 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
 g 5.1.2e @minocw.nl; 5.1.2e @minocw.nl; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
 ' 5.1.2e @minvws.nl'; 5.1.2e; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e;
 5.1.2e; 5.1.2e (5.1.2e @minbzk.nl) 5.1.2e 5.1.2e
 5.1.2e; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e
 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e @mindef.nl 5.1.2e 5.1.2e
 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

Categories: 03. ICB

Beste genodigden,

Belangrijk: In verband met de geldende COVID-maatregelen is besloten dit overleg in digitale vorm te laten plaatsvinden. Onderaan deze uitnodiging vindt u de webex-link.

Deze agenda zal ook worden gedeeld met de collega's in het ICB voor uw voorbereiding. Voor agendapunten 1 en 4 zijn bijlagen toegevoegd.

De agenda voor het overleg op 24 november is als volgt:

1. Opening en goedkeuring verslag vorig Directeurenoverleg China en agenda
2. Update debatten
 - a. Commissiedebat
 - b. Begroting BZ
 - c. Tweeminutendebat

3. Update Olympische Spelen China
4. Bespreken WOB-lijn Buitenlandse Zaken (let op! Kleine wijziging t.o.v. de eerder gedeelde lijn in het ICB) – 1^e bullit onder China-specifiek: Verslagen van (strategische) sessies worden in beginsel niet openbaar gemaakt. Discussievragen in strategische sessies worden in principe gelakt ('kijkje in de keuken')
5. Stand van Zaken formatiefiche China fte's
6. EU/Multilateraal
7. MOU-overzicht
8. Rondvraag

Contactpersoon is 5.1.2e 5.1.2e (+ 31 6 5.1.2e)

Met vriendelijke groet,

Mede namens 5.1.2e

5.1.2e

Directie Azië en Oceanië / Asia and Oceania Department

Beste genodigden,

Namens 5.1.2e 5.1.2e nodigen wij u uit voor het interdepartementale directeurenoverleg China.

Dit zal plaatsvinden in zaal X 401 (04 A 117) op het ministerie van Buitenlandse Zaken.

In verband met de begrotingsbehandelingen in de Tweede Kamer is dit directeurenoverleg verplaatst naar 24 november van 13.00 – 14.30 uur.

Voor diegenen die online vergaderen: er wordt op verzoek een webex-link gemaild; dit kunt u aanvragen bij 5.1.2e. 5.1.2e heeft ook de contactpersonenlijst opgeschoond. Mocht dit overleg nu onterecht uit uw agenda zijn verwijderd, dan kunt u daarvoor ook contact opnemen met 5.1.2e

Contactpersoon is 5.1.2e 5.1.2e +31 6 5.1.2e

Met vriendelijke groeten,

5.1.2e

Directie Azië en Oceanië / Asia and Oceania Department

5.1.2e nodigt u uit om deel te nemen aan deze Rijksvideo Vergadering.

Vergaderingnummer (toegangscode) 5.1.2e

Wachtwoord voor vergadering: 5.1.2i

5.1.2e

woensdag 24 november 2021

13:00 | (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen | 1 uur 30 minuten

Deelnemen aan vergadering

Meer manieren om deel te nemen:

Deelnemen via de vergaderingskoppeling

5.1.2i

Tik om deel te nemen vanaf een mobiel apparaat (alleen deelnemers)

5.1.2i

Deelnemen via telefoon

5.1.2i

Algemene inbelnummers

Deelnemen via een videosysteem of -toepassing

Kies @rijksvideo.webex.com

U kunt ook kiezen en uw vergaderingnummer invoeren.

5.1.2e

Hebt u hulp nodig? Ga naar <http://help.webex.com>

Interdepartementaal directeurenoverleg China

23 juni 2021 08:30-10:00

Aanwezig: BZ/DAO, BZ/DVB, BHOS/IMH, BZK, 5.1.1b DEF, EZK, FIN, IenW, JenV, LNV, NCTV, OCW, PEK, RVO, VWS

Afwezig: AZ, SZW, Politie

1. Welkom en goedkeuring verslag directeurenoverleg 30/4 en agenda

- 5 5.1.2e verwelkomt de deelnemers en opent het overleg. Het verslag van het overleg van 30/4 wordt goedgekeurd.
- De agenda voor vandaag wordt vastgesteld. 5.1.2a 5.1.2e zegt te verwachten dat het grootste deel van dit overleg zal worden besteed aan bespreking van het MLS-i en dat daarom, in overleg met EZK, is besloten de EZK-presentatie over standaardsetting uit te stellen naar een volgende bijeenkomst. Dan krijgt dit onderwerp ook de aandacht die het verdient.

2. Interdepartementale Meerjaren Landen Strategie (MLS-i) China 2021-2024

5 5.1.2e

5.1.2e

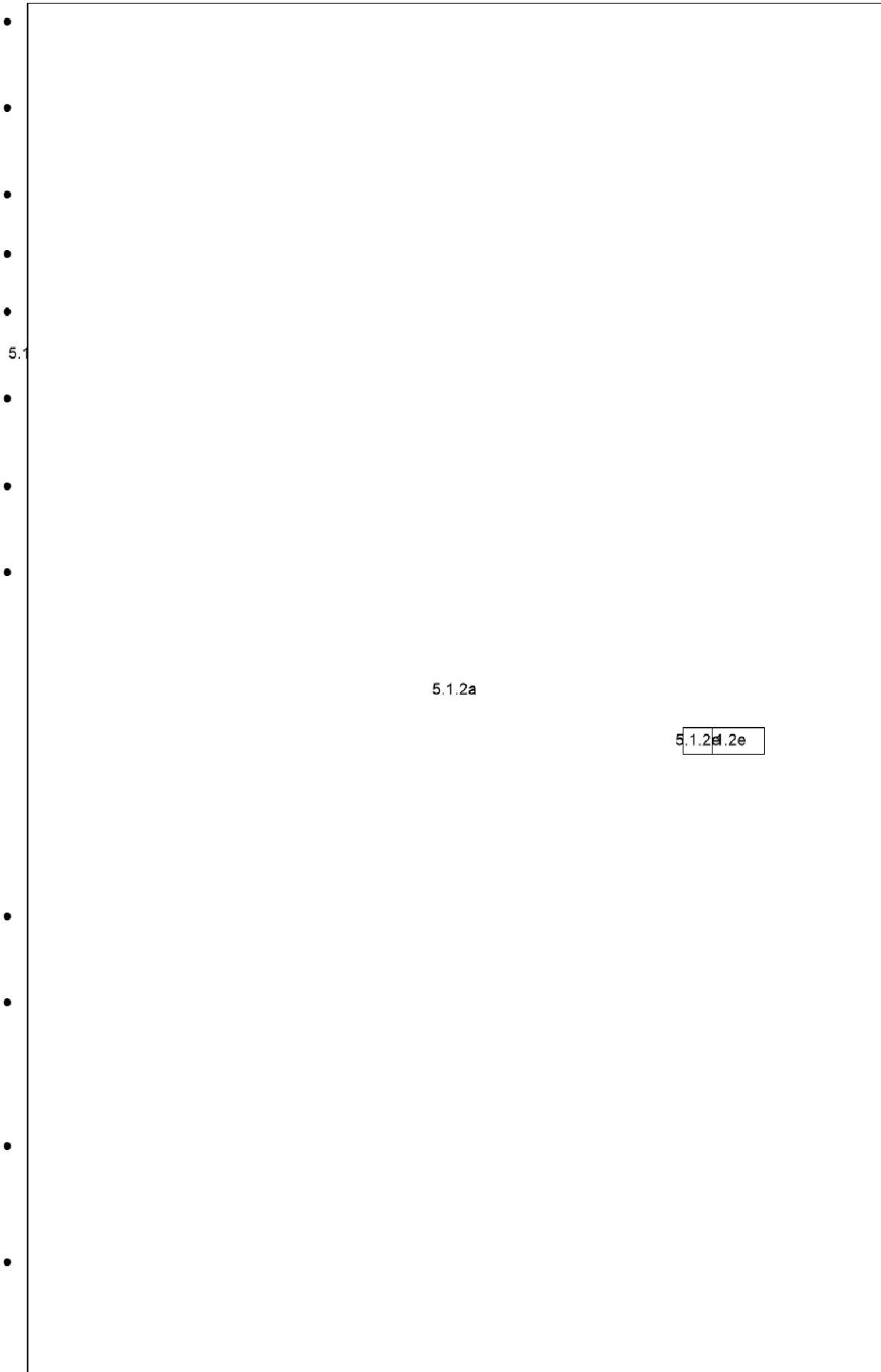
5.1.2a

5.1.2a

Reacties van de departementen

-

5.1.2a

5.1

5.1.2a

5.1.2a	5.1.2e

zijn recente bezoek aan Jakarta sprak hij hierover uitgebreid met Indonesië en ASEAN. In september zal de EU een Joint Communication uitbrengen over de Indo-Pacific.

Nederland werkt aan het organiseren van een veiligheidseminar met Zuid-Korea en daarnaast – in samenwerking met o.a. Singapore, Japan, Australië en het Permanente Hof van Arbitrage – aan een seminar in de regio gericht op de capaciteitsopbouw van de kennis over zeerecht. Daarnaast is de stilzwijgende parlementaire goedkeuringsprocedure voor de toetreding van Nederland tot het ASEAN verdrag van vriendschap en samenwerking bijna afgerond. In het kader van de deelname van een Nederlands fregat aan de Carrier Strike Group zullen eventuele havenbezoeken ook worden gebruikt de banden aan te halen.

Vermeldenswaard is dat ook de recente G7 bijeenkomst aandacht aan de regio besteedde. 3 van de 4 uitgenodigde gastlanden kwamen uit de regio (Australië, India en Zuid-Korea) en

5.1.2a

5.1.2a

4. MoU overzicht

5 5.1.2e verwijst op het rondgezonden overzicht van MoUs. Vanwege tijdgebrek is helaas geen mogelijkheid hierop nu in te gaan. Dit onderwerp blijft vast onderdeel van het overleg, hopelijk kan het een volgende keer uitgebreider aan de orde komen.

5. Afsluiting

Niets verder aan de orde zijnde, sluit 5.1.2e het overleg af onder dankzegging voor de actieve deelname. Het volgende Directeurenoverleg zal, hopelijk fysiek, na de zomer plaatsvinden. Dan zal in ieder geval de presentatie van EZK over standaardsetting op de agenda staan.

Moolhuijsen, Joep

Subject: Interdepartementaal Directeurenoverleg China april
Location: Hybride - Rijnstraat 8, zaal X.401 & via MyRoom link onderaan

Start: vr 29-04-2022 09:00
End: vr 29-04-2022 10:30

Recurrence: (none)

Meeting Status: Accepted

Organizer: DAO-RSVP

Required 5.1.2e @minaz.nl; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e @minbzk.nl; 5.1.2e @minbzk.nl;
5.1.2e @mindef.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minfin.nl;
5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e @minjenv.nl;
5.1.2e @minvenj.nl; 5.1.2e @minInv.nl; 5.1.2e @nctv.minjenv.nl;
5.1.2e @minocw.nl; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e @politie.nl; 5.1.2e @rvo.nl;
5.1.2e @minszw.nl; 5.1.2e @minvws.nl; 5.1.2e @minbzk.nl;
5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e @minszw.nl; 5.1.2e; 5.1.2e @rvo.nl;
5.1.2e @minocw.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e; 5.1.2e;
5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
5.1.2e @minbzk.nl; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
5.1.2e BD/PSD; 5.1.2e @minbzk.nl; 5.1.2e @minbzk.nl; 5.1.2e;
5.1.2e; 5.1.2e @mindef.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minezk.nl;
5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @douane.nl; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e;
5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e @rvo.nl;
5.1.2e @rvo.nl; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e @minInv.nl;
5.1.2e @minocw.nl; 5.1.2e @minocw.nl; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e;
5.1.2e; 5.1.2e @minvws.nl; 5.1.2e - BD/DEIA/IBP; 5.1.2e; 5.1.2e;
5.1.2e - BD/KS; 5.1.2e @mindef.nl; 5.1.2e @nctv.minjenv.nl; 5.1.2e;
5.1.2e; DAO; 5.1.2e; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e; 5.1.2e - BD/KA; 5.1.2e;
5.1.2e;
Optional Attendees 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e; 5.1.2e @mindef.nl; 5.1.2e; 5.1.2e;
5.1.2e BD/NCTV

Beste genodigden,

Onderaan vinden jullie de MyRoom-link voor hen die niet fysiek bij dit overleg aanwezig kunnen zijn.

Hartelijke groet,

5.1.2e

Beste genodigden,

Hierbij de agenda van het Directeurenoverleg China op **vrijdag 29 april 2022**.

Het directeurenoverleg zal in principe fysiek zijn, mocht dit problemen voor u opleveren, dan graag even contact opnemen met 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e [@minbuza.nl](mailto:5.1.2e@minbuza.nl)) voor een passende oplossing. Ook voor andere vragen kunt u bij hem terecht.

Hartelijke groet,

5.1.2e

Agenda Directeurenoverleg 29 april

1. Opening en goedkeuring verslag vorig Directeurenoverleg van 3 februari (zie bijlage) en agenda
2. Update bilaterale relaties
 - a. Digitale handelsmissie
 - b. 50 jr diplomatieke betrekkingen
3. Update deelsessies directeurenoverleg
4. Deelsessie EV: Bespreking wet Vifo (veiligheidstoets investeringen, fusies en overnames) - EZK zal een inleidende presentatie houden over de wet Vifo waarna er ruimte is voor Q&A.
5. China en de oorlog in Oekraïne
6. EU-China (onder meer terugkoppeling EU-Chinatop van 1 april)
7. Rondje Ministeries

Geachte collega's,

Vandaag is tijdens het Interdepartementaal Chinaberaad besloten om het Directeurenoverleg van 31 maart te verplaatsen. De nieuwe datum is **vrijdag 29 april 2022**.

Op 1 april wordt de EU-Chinatop gehouden, en op 8 april organiseert het Franse EU-voorzitterschap een *retreat* over China met de Aziëdirecteuren van de EU lidstaten. Daarmee leek het zinnig om het directeurenoverleg over deze data heen te tillen zodat op de uitkomsten gereflecteerd kan worden. Daarnaast zal waarschijnlijk teruggekoppeld kunnen worden over een aantal deelsessies over de tijdens het vorig directeurenoverleg vastgestelde onderwerpen voor verdieping.

Het directeurenoverleg zal in principe fysiek zijn, mocht dit problemen voor u opleveren, dan graag even contact opnemen met 5.1.2e 5.1.2e (5.1.2e [@minbuza.nl](mailto:5.1.2e@minbuza.nl)) voor een passende oplossing. Ook voor andere vragen kunt u bij hem terecht.

In aanloop naar het overleg zullen we de agenda en de stukken delen.

Hartelijke groet,

5.1.2e

Beste genodigden,

Namens 5.1.2e, Directeur Azië en Oceanië, nodigen wij u uit voor het interdepartementale directeurenoverleg China.

Dit zal plaatsvinden op donderdag 31 maart 2022 van 09:00 tot 10:30 uur.

Contactpersoon is 5.1.2e 5.1.2e +31 6 5.1.2e

Met vriendelijke groeten,

5.1.2e

Directie Azië en Oceanië / Asia and Oceania Department

--- Do not delete or change any of the following text. ---

You have been invited to a MyRoom meeting. Please find below the relevant details to join the meeting.

Using Cisco Jabber, a video set or a video application such as Webex Teams:

- Click the link or dial: @minbuza.nl
- Please enter the PIN:

Using an external web browser:

- Click the link: [Join](#)
- Edit: **your name**
- Enter Meeting ID:
- Enter Passcode:
- Click on: **Join meeting**

Join with audio only by phone:

- Call one of the following numbers:
 - The Hague (EMEA):
 - Washington (Americas):
 - Singapore (APAC):
 - Enter Call ID:
 - Enter Passcode:
- 5.1.1b

CDET:Pcy9DslgEADgJzpyeAfcOensqIOOUERSpJTGv6SGh3cwc2GLweranEHKkzAxVqQghHGkplLIldA2EIRvHZn0ffHtO7rdm777tmh8f8rSk1yeaZe6CnguzA1dQgJEYhNVCdJLIJ59ozP/NU777htbqJ44uF83cLF5NDez9vxCw==:CDET

CMSAddin version 3.6.8 Build 17578 - Registered to SSC-ICT

Hoofdstuk	Actiepunt (kort)	Trekker	Betrokken
Duurzame handel en investering	EU en NL blijven investeren in kennis en innovatie	EZK	BZ/DGBEB, BZ, OCW
Duurzame handel en investering	Uitvoeren van een evenwichtig Europees industrie- en circulair grondstoffenbeleid met focus op o	EZK	BZ/DGBEB, BZ, IenW
Duurzame handel en investering	EU blijft toonaangevend in het zetten van standaarden en werkt hierin nauw samen met gelijkgez	EZK	BZ/DGBEB, BZ
Duurzame handel en investering	EU wordt koploper op het gebied van regulering en digitale platforms	EZK	BZ/DGBEB, BZ
Duurzame handel en investering	Afsluiten investeringsverdrag met China. Opnemen van bepalingen over het gelijk speelveld	BZ/DGBEB	EZK, BZ, FIN
Duurzame handel en investering	Aandacht voor toegang tot elkaar markten voor overheidsopdrachten, op basis van wederkerighe	EZK, BZ/DGBEB	
Duurzame handel en investering	Opstellen van een meerjarige marktbewerkingsstrategie voor China (met focus op topsectoren, sl	BZ/DGBEB	EZK, BZ, IenW, FIN, VWS
Duurzame handel en investering	Postennetwerk in China ondersteunt Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen bij het betreden	BZ/DGBEB	EZK, BZ, IenW, FIN, VWS, OCW
Duurzame handel en investering	Internationale druk op China uitoefenen om oneerlijke handelspraktijken aan te pakken om zo Ch	BZ/DGBEB	EZK, BZ
Duurzame handel en investering	Steviger inzetten op WTO-geschillenbeslechtiging	BZ/DGBEB	
Duurzame handel en investering	Opbrengen van intellectuele eigendomsrechten in WTO en IPO	EZK, BZ/DGBEB	
Duurzame handel en investering	Gaten dichten in WTO-regels op terrein oneerlijke handelspraktijken	BZ/DGBEB	
Duurzame handel en investering	Afbouwen status China als ontwikkelingsland binnen WTO en aanverwante fora	BZ/DGBEB	
Duurzame handel en investering	China conformeren aan bestaande standaarden en normen, zoals OESO-standaarden met betrek	BZ/DGBEB	EZK, FIN, IenW, VWS
Duurzame handel en investering	Chinese dumping adresseren in het G20 forum op staal. Multilaterale oplossing treffen voor verst	BZ/DGBEB	EZK
Duurzame handel en investering	Verkennen in hoeverre aanpassingen van onderdelen van de EU-mededings- en staatssteunkader	EZK	BZ/DGBEB, BZK
Duurzame handel en investering	EZK werkt aan een initiatief om – via mededingswetgeving – van de EU – staatssteun van derde	EZK	BZ/DGBEB, BZK
Duurzame handel en investering	Nemen van EU handelsdefensieve maatregelen waar nodig, met aandacht voor de belangen van I	BZ/DGBEB	EZK
Duurzame handel en investering	Gelijk speelveld op EKV. Doel is om derde landen te committeren aan International Working Grou	FIN	BZ/DGBEB, BZ
Duurzame handel en investering	Capaciteit vrijmaken voor de aanpak van cyberspionage, waaronder I.E- schendingen vallen	JenV/NCTV, BZK, EZK	BZ/DGBEB
Duurzame handel en investering	Bescherming intellectueel eigendom: EU-actie wanneer derde landen internationale afspraken ov	EZK	VenJ, BZK, BZ/DGBEB
Duurzame handel en investering	Stroomlijnen en versterken van kennis- en informatievergaring t.a.v. China	5.1.2e	BZ/DGBEB, EZK, VenJ, BZK
Duurzame handel en investering	Oprichten van informatie- en contactpunt dat zich bezighoudt met voorlichting aan bedrijven en	BZ/DGBEB	EZK, 5.1.2e, BZK, OCW
Duurzame handel en investering	Beoordelingskader voor vergunningen inzake de export van strategische en dual-use goederen ex	BZ/DGBEB	EZK, VenJ, BZ/DVB, DAO, BZK
Duurzame handel en investering	Strikter toetsen van vergunningen inzake export van strategische goederen en dual-use goederen	BZ/DGBEB	EZK, VenJ, BZ/DVB, DAO, BZK
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	Militaire ontwikkeling van China monitoren met bondgenoten NAVO en EU	DEF	BZ/DVB
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	NL beleid en ambitieniveau (op veiligheidsgebied) inbedden in NAVO en EU	DEF	BZ/DVB
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	Duidelijkere afspraken gevoelige bedrijfstakken (ongewenste militaire kennisoverdracht)	DEF	BZ/DVB
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	Helderdere grenzen overdracht van (dual-use) technologie	BZ/DVB, IMH	DEF
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	Beter definiëren wanneer (militaire) samenwerking met China gewenst is	DEF	
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	Verzamelen info Chinese invloed nationale veiligheid, o.a. beïnvloeding	NCTV	BZ/DAO, DGBEB, BZK
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	Info Chinese invloed op nationale veiligheid delen met relevante (rijks)ambtenaren	NCTV	BZK
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	Bewustwording creëren statelijke dreiging China bij relevante (externe) doelgroepen	5.1.2e	NCTV
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	Samenwerking statelijke dreiging China (info, bewustwording) via EU en gelijkgezinde partners	NCTV, 5.1.2e	
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	Aanspreken China op statelijke dreiging (evt via EU en gelijkgezinde partners)	BZ/DAO	
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	Samenwerking contraterrorisme China multilateraal bespreken, oog voor MR	NCTV	BZ/DVB
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	Bewustzijn op cybergebied (m.b.t. cyber en China) vergroten	5.1.2e NCTV	BZK
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	Cyber: diplomatieke instrumenten (inclusief attributie) overwegen m.b.t. China	BZ/DVB	NCTV, BZ/DAO
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	(Algemeen) Maatregelen cyber in Internationale Cyber Strategie en NL Cyber Security Agenda	NCTV ism anderen	BZK
Vrede, Veiligheid en stabiliteit	(Algemeen) Maatregelen ter verdediging statelijke dreiging	NCTV ism anderen	
Waarden	Richting China: waarden inclusief MR en int. rechtsorde actief uitdragen, bij voorkeur via EU	BZ/DAO, DMM	
Waarden	Mbt China: EU aansporen in te zetten op MR	BZ/DAO, DMM, DIE	
Waarden	Richting China: ondersteuning maatschappelijk middenveld in China	BZ/DAO, DMM, PEK	
Waarden	Richting China: snellere EU stellingname MR; contact EU hoofdsteden, inventarisatie middelen	BZ/DAO, DMM, DIE	
Waarden	Richting China: gemeenschappelijke waarden zoeken, hierop voortbouwen	BZ/DAO, DMM	
Waarden	In NL: weerbaarheid van NL burgers en buitenlandse gemeenschappen vergroten	NCTV	
Waarden	In NL: als ongewenste buitenlandse beïnvloeding China: gecoördineerde aanpak	NCTV	BZK

Waarden	In NL: Bewustwording waardeverschillen NL & China / China en waarden (o.a. via debat)	5.1.2e	
Waarden	NL: M.b.t. waardendebat verbinding zoeken met EU-partners (en anderen)	BZ/DMM, DAO, PV	
Waarden	Multilateraal: Waarden in algemeen en universele MR in bijzonder verdedigen	BZ/DMM, DAO, PV	
Waarden	Multilateraal: Voorkomen Chinese ideologische taal in (VN) teksten, verduidelijken termen	BZ/DMM, DAO, PV	
Waarden	Bi- en multilateraal: Inzet op aansprekender Europees verhaal over waarden	BZ/DAO, DMM, PV	
Klimaat, grondstoffen, energie	Dialogo China over nationale klimaatambities, inclusief uitvoering concrete maatregelen	EZK	BZ/IGG, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	China technische assistentie aanbieden m.b.t. maatregelen klimaat	EZK	BZ/IGG, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	Intensiveren samenwerking China m.b.t. klimaat in multilateraal verband (bijv VN)	BZ/IGG	EZK, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	Inzetten op veel ambitieuzere Nationaal Bepaalde Bijdrage in 2020	BZ/IGG	BZ/IGG, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	China betrekken bij internationale actie klimaatadaptatie (bijv via GCA)	IenW	BZ/IGG, EZK
Klimaat, grondstoffen, energie	Steunen actievere betrokkenheid China bij multilaterale energiefora	BZ/IGG	EZK, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	Voortzetten samenwerking China mbt duurzaam gebruik energiebronnen en milieutechnologie	EZK	BZ/IGG, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	Afhankelijkheid van (o.a.) Chinese grondstoffen verminderen via Europees grondstoffenbeleid	EZK	BZ/IGG, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	Met China werken aan strategie om uitstoot broeikasgassen transport sector te verminderen	EZK	BZ/IGG, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	China aansporen BRI te verduurzamen door te anticiperen op gevolgen klimaatverandering	I&W	BZ/IGG, EZK
Klimaat, grondstoffen, energie	Bewaken NL toegang tot grondstoffen (energietransitie, innovatie, sleuteltechnologieën)	EZK	BZ/IGG, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	Afhankelijkheid grondstoffen verminderen via industrie- en circulair grondstoffenbeleid	EZK	BZ/IGG, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	Strategische samenwerking China m.b.t. circulaire economie	IenW	EZK, IGG
Klimaat, grondstoffen, energie	NL bedrijfsleven ondersteunen door NL milieu- en energiebeleid uit te dragen in China	EZK	BZ/IGG, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	Bedrijven ondersteunen bij kansrijke initiatieven duurzame energie, circulaire economie	RVO	EZK, BZ/IGG, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	Afwegen kansen en risico's bij ondersteunen bedrijven m.b.t. circulaire economie e.d.	EZK	BZ/IGG, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	Onderzoeken hoe NL bedrijfsleven China kan ondersteunen m.b.t. emissiehandel	EZK	BZ/IGG, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	Met China werken aan meer transparantie in de mijnbouw en keten	BZ/IGG	EZK, IenW
Klimaat, grondstoffen, energie	Werken aan verantwoorde mijnbouw en grondstoffenketens (incl in/van China) via o.a. NSP	BZ/IGG	EZK, IenW
Ontwikkelingssamenwerking	Begrip en bewustwording China en OS/Afrika/SDGs	5.1.2e	
Ontwikkelingssamenwerking	Via EU samen met China werken aan SDGs	BZ/BIS	
Ontwikkelingssamenwerking	Via EU China engageren m.b.t. stabiliteit, ec. groei, goed bestuur (evt trilateraal)	BZ/BIS	
Ontwikkelingssamenwerking	NL trilaterale samenwerking evalueren; vervolgacties?	BZ/BIS	
Ontwikkelingssamenwerking	Onderzoek betrekken China bij internationale afspraken duurzaamheid met oog voor risico's	IenW	BZ/DMM, DAO, IGG
Ontwikkelingssamenwerking	Binnen IFI's inzetten op kwalitatieve en duurzame infrastructuur	FIN	IenW, BZ/DMM, DAO, IGG
Ontwikkelingssamenwerking	Duurzaamheid China aankaarten via EU-China connectivity platform en EU connectivity strategy	IenW	
Ontwikkelingssamenwerking	Club van Parijs (schuldhoudbaarheid): evenwichtigere rol China	BZ/DMM	FIN
Ontwikkelingssamenwerking	Hoge standaarden duurzaam leenbeleid crediteurlanden (China)	FIN	
Ontwikkelingssamenwerking	Onderzoeken vergroten technische assistentie m.b.t. schulden en risico-inschatting	FIN	
Ontwikkelingssamenwerking	Discussie met China over voorwaarden financiering en standaarden (EBRD)	BZ/DIE, DMM, BIS, DAC	FIN
Ontwikkelingssamenwerking	Discussie met China over voorwaarden financiering en standaarden (ADB)	BZ/DMM, BIS, DAO	FIN
Ontwikkelingssamenwerking	Discussie met China over voorwaarden financiering en standaarden (AIIB)	FIN	BZ/DMM, BIS, DAO
Ontwikkelingssamenwerking	Eerlijkere rol China als ontvanger financiering IFIs (IBRD, ADB)	BZ/DMM, BIS, DAO	FIN
Ontwikkelingssamenwerking	Geleidelijk terugbrengen leningen Wereldbank aan China	BZ/DMM, BIS, DAO	FIN
Ontwikkelingssamenwerking	Via EU in Afrika int. normen en standaarden bevorderen	BZ/DIE, DAF, DAO	
Ontwikkelingssamenwerking	Bewustere diplomatieke EU-inzet Afrika, incl. versterkt Europees narratief	BZ/DIE, DAF, DAO, BIS	
Ontwikkelingssamenwerking	Beter EU-alternatief voor Chinese hulp	BZ/BIS	
Het multilaterale stelsel	Waar mogelijk met China samenwerken (bijv WTO, VN) ter versterking multilateraal systeem	BZ/DMM, IMH, PV, DAO	EZK, FIN
Het multilaterale stelsel	Multilateraal systeem en NL belangen beschermen (door bijv weerwoord te bieden)	BZ/DMM, IMH, PV, DAO	EZK, FIN
Het multilaterale stelsel	Coördinatie Europese en gelijkgezinde partners binnen fora als VN, IFIs, WTO	BZ/DMM, IMH, PV, DAO	EZK, FIN
Het multilaterale stelsel	Inzet op meer evenwichtige positie van China binnen multilateraal systeem	BZ/DMM, IMH, PV, DAO	
Het multilaterale stelsel	5.1.2a		

Het multilaterale stelsel	Versterken onderdelen multilateraal systeem die NL belangen dienen (bijv WTO)	BZ/DMM, IMH, PV, DAOEZK, FIN	
Samenwerking binnen Europa	Inzetten op geïntegreerd EU optreden versus China via EU-China strategie en aanverwante docs	BZ/DIE, DAO, PV	
Samenwerking binnen Europa	Stimuleren dat EU strategischer en met oog voor lange termijn opereert in relatie met China	BZ/DIE, DAO, PV	
Samenwerking binnen Europa	EU ondersteunen bij versterken EU-cohesie (netwerken verbinden, coordinatie, info voorziening)	BZ/DIE, DAO, PV	
Samenwerking binnen Europa	Als gemeenschappelijk handelen op bepaalde punten niet lukt: stappen zetten via kopgroep	BZ/DIE, DAO, PV	
Samenwerking binnen Europa	(Samen met gelijkgezinden) bilaterale contacten inzetten als EU-lidstaat besluit blokkeert	BZ/DIE, DAO, PV	
Samenwerking binnen Europa	EU betrekken bij voorbereiding van belangrijke bilaterale evenementen tussen NL en China	BZ/DAO, DIE, PV	
Samenwerking binnen Europa	Kabinetsreactie formuleren (en waar nodig actie ondernemen) m.b.t. AIV advies	BZ/DIE, DAO	
Samenwerking binnen Europa	Inzet versterkt eigenaarschap lidstaten (o.a. in voorbereiding toppen, discussie hoog niveau)	BZ/DAO, DIE	
Samenwerking binnen Europa	Ondersteunen EU-dialogoog met VS over China	BZ/DIE, DAO, DWH, PV	
Samenwerking binnen Europa	Via EU inzetten op handel/investeringen: gelijk speelveld, afspraken IPR, etc.	BZ/DIE, DGBEB, DAO, PV	
Samenwerking binnen Europa	Constructieve inzet debat NL concurrentiepositie; niet tornen aan grondbeginselen mededinging	BZ/DIE, DGBEB, DAO, PV	
Samenwerking binnen Europa	Via EU inzetten op uitvoering klimaatakkoord met leiderschapsrol China	BZ/DIE, IGG, DAO	
Samenwerking binnen Europa	Via EU inzetten op mensenrechtensituatie, in bijzonder Oeigoeren	BZ/DIE, DAO, DMM, PV	
Samenwerking binnen Europa	Via EU inzetten op int. rechtsorde, bijv cyberspace, terugkeersamenwerking China	BZ/DIE, DAO, DVB, PV	
Samenwerking binnen Europa	EC steunen bij inzetten EU-visumbeleid in discussie terugkeersamenwerking China	BZ/DIE, DCV, DAO, PV	
Samenwerking binnen Koninkrijk	Inzet goede informatiepositie over China in Caribische regio	5.1.2e	Landen; BZ/DWH, PEK, DAO; BZK
Samenwerking binnen Koninkrijk	Bij potentiële investeringen vanaf het begin samen optrekken	BZ/DWH, PEK, DAO	Landen, NCTV, BZK
Samenwerking binnen Koninkrijk	NL deelt expertise bijv m.b.t. juridische aangelegenheden, risico-inschattingen, duiding China	BZ/DWH, PEK, DAO, DJ	Landen, NCTV, 5.1.2e BZK
Spelers bilaterale relatie	Structuren opzetten voor meer informatiedeling en afstemming met andere NL spelers	5.1.2e	OCW, EZK, BZ, BZK
Spelers bilaterale relatie	Bevindingen en beleid van overheid frequenter en actiever onder aandacht brengen	5.1.2e	OCW, EZK, BZ, BZK
Spelers bilaterale relatie	Netwerk van contactpersonen bij overheid en andere spelers wordt versterkt, incl bedrijven	5.1.2e	OCW, EZK, BZ, BZK
Spelers bilaterale relatie	Werken aan betere balans kansen en risico's m.b.t. China bij kennisinstellingen, incl CvB	5.1.2e	OCW; BZ/DAO, DVB, EAB; EZK; NCTV, BZK
Spelers bilaterale relatie	Komen tot duidelijke richtlijnen over academische vrijheid, wetenschappelijke integriteit e.d.	OCW en kennisinstelling	BZ/DAO, DVB, EAB; EZK; NCTV
Spelers bilaterale relatie	Stimuleren samenwerking en uitwisseling ervaringen tussen kennisinstellingen	(via) 5.1.2e	OCW
Spelers bilaterale relatie	Inzet op voorkomen ongewenste technologie overdracht via kennisinstellingen; verscherpen toezicht	OCW	BZ/DAO, DVB, EAB; EZK; NCTV
Spelers bilaterale relatie	Inzet op voorkomen ongewenste technologie overdracht via kennisinstellingen; bewustwording bij	5.1.2e	OCW, EZK, BZ, NCTV
Spelers bilaterale relatie	Waakzaamheid bij objectieve kennisoverdracht bij aanbieden 'Chinees' in voortgezet onderwijs	OCW	BZ/DAO, DVB, EAB; NCTV
Spelers bilaterale relatie	Bij internationalisering creatieve sector aandacht voor kansen en struikelblokken	OCW	BZ/ICE, DIO; RVO
Spelers bilaterale relatie	Beleidskader internationaal cultuurbeleid 2021-2024 houdt rekening met nieuwe balans China	OCW	BZ/ICE
Spelers bilaterale relatie	Meer informatiedeling en afstemming tussen rijksoverheid en lokale overheden mbt China	5.1.2e	BZ/DAO, BZK
Spelers bilaterale relatie	Extra capaciteit RVO om te adviseren over inkomende en uitgaande bezoeken	RVO	BZ/DIO, DAO; EZK; NCTV
Spelers bilaterale relatie	VNG onderzoekt ism Rijksoverheid mogelijkheid China werkgroep decentrale overheden	BZ/DAO, 5.1.2e	BZK
Spelers bilaterale relatie	Rijksoverheid organiseert sessies met lokale overheden om informatie uit te wisselen	BZ/DAO, 5.1.2e	BZK
Algemeen/conclusie	Samenwerken op basis van gedeelde belangen op thema's als klimaat, SDGs, circulaire economie	afhankelijk van onderwerp	
Algemeen/conclusie	Samenwerking steunen via hoogpolitieke bezoeken, handelsmissies, rijksoverheid/postennet	BZ/DAO, DIO en allen	
Algemeen/conclusie	Voorkomen dat China NL belangen schaadt; bestaande wet- en regelgeving toepassen	JenV en allen	
Algemeen/conclusie	Voorkomen dat China NL belangen schaadt; nieuwe wet- en regelgeving ontwikkelen	JenV	
Algemeen/conclusie	Proces om te komen tot een brede kennisregeling (ongewenste technologie overdracht via studier	NCTV	OCW, BZ
Algemeen/conclusie	Oog voor consequentie acties richting China voor relatie VS, en omgekeerd	BZ/DAO, DWH en allen	
Algemeen/conclusie	Erop inzetten dat op alle niveaus in de EU, ook regeringsleiders, China vaker aan bod komt	BZ/DIE en allen	
Algemeen/conclusie	Kennisnetwerk oprichten dat ook langetermijnperspectief overheid bevordert	5.1.2e	
Algemeen/conclusie	Met kennisinstellingen effectieve instrumenten ontwikkelen om kansen en risico's af te wegen	OCW	
Algemeen/conclusie	Eventuele versterking ambassade via onderwijsattache	OCW	
Algemeen/conclusie	China beleid inhoudelijk en hiërarchisch naar hoger niveau tillen	BZ/DAO	
Algemeen/conclusie	China taskforce rijksoverheid met meest betrokken ministeries en post	BZ/DAO	

Algemeen/conclusie	China taskforce: dossiers verbinden	BZ/DAO	
Algemeen/conclusie	China taskforce: contact onderhouden met VS-netwerken	BZ/DAO, DWH	
Algemeen/conclusie	China taskforce: bepalen waar NL op inzet	BZ/DAO	
Algemeen/conclusie	Kennisnetwerk aan China taskforce verbinden	<input type="text" value="5.1.2e"/> BZ/DAO	
Algemeen/conclusie	China taskforce: structureel overleg decentrale overheden, Landen, EU, bedrijven, kennisinstellingen	BZ/DAO	
Algemeen/conclusie	China taskforce: beslissing over screening leden taskforce	BZ/DAO	
Algemeen	China taskforce: creëren veilige en toegankelijke samenwerkingsomgeving	BZ/DAO en allen	
Algemeen	Functies gecreëerd via HGIS middelen vervullen	allen	

“Gateway to China”?

Inleiding

Nederland faciliteert met slechts 1% van de wereldproductie 3,7% van de wereldhandel; de toegevoegde waarde van de logistieke functie bedraagt 9.4% van het BBP; logistiek draagt voor € 65 miljard bij aan het bruto nationaal product en is goed voor circa 673.000 banen. In het WEF *Global Competitiveness Report 2019* staat Nederland op de tweede plaats als het gaat om transport infrastructuur¹; in de *Logistics Performance Indicator* van de Wereldbank op nummer zes. Rotterdam is de grootste haven van Europa en de Nederlandse binnenvaartvloot heeft het grootste Europese marktaandeel.

We mogen er terecht troost op zijn. Onze hoogwaardige connectiviteit is de basis voor onze internationale concurrentiepositie. Succesvol nationaal en internationaal ondernemen in Nederland valt of staat met een kwalitatief transportsysteem en logistieke dienstverlening². Het is deel van onze nationale identiteit, ons internationale visitekaartje: Nederland als de “Gateway to Europe”.

Maar hoe ziet dat eruit over 10 jaar? Over 20, of 30? Onze sterke positie is niet vanzelfsprekend. Hier is natuurlijk over nagedacht: de *Goederenvervoersagenda*, *Havennota*, *Luchtvaartnota*, *Mobiliteit schets* (e.a.) beschrijven een toekomstvisie en de stappen die we gaan nemen om daar te komen. Duurzaamheid, digitalisering, efficiëntie en integraliteit zijn de belangrijkste leidraden die onze rol als connectiviteitsland zullen blijven waarborgen. Maar hoe goed kijken we naar de risico's die deze connectiviteit bedreigen?

De transitie in de geopolitieke context lijkt te versnellen. De VS en China zijn in een openlijke strijd om de wereldeconomie te domineren. China is van land-in-opkomst nu een volwaardige speler geworden, maar een die andere regels naleeft. Dat connectiviteit van groot strategisch economisch belang is, toont China al langer: met het BRI heeft China een ambitieuze en lange-termijn strategie op de kaart gezet die Nederland niet kan negeren.

5.1.2a

Tegelijkertijd: In 2018 importeerde Nederland voor 39,2 miljard euro aan goederen uit China; China heeft een aandeel van 18% in luchtvracht³, etc. Daarnaast is China hard op weg koploper te worden op deelterreinen zoals smart shipping, kennis waar ook Nederland van kan profiteren. Om onze

¹ World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2019,

² NL Goederenvervoersagenda

³ CBS

connectiviteitspositie te behouden moeten ook zeker de kansen worden benut en kunnen we niet zonder China.

Aanpak

Dat een nieuwe balans gevonden moet worden is duidelijk. Maar hoe vertaalt dat zich in de praktijk? Hoe beschermen we ons tegen de risico's zonder ons afteschermen van de kansen? Hoe blijft Nederland ook in de toekomst het connectiviteitsland?

Vanuit IenW wordt gewerkt aan een plan van aanpak. Dit zal gedifferentieerd moeten zijn per sector maar kan tegelijkertijd niet het gehele plaatje uit het oog verliezen; voor optimale connectiviteit moet sectorale inzet goed op elkaar aansluiten.

5.1.2a

5.1.2a

Connectiviteit gaat om meer dan alleen goederenstromen via land, lucht en water. Het draait ook om investeringen, digitalisering en innovatieve technologie. Zo heeft ook China het BRI uitgebreid met een *Digital en Space Silk Road* en worden landen die China als afzetmarkt ziet via BRI verder economisch gekoppeld.

Nederland alleen kan hier maar een beperkt antwoord op geven – samenwerking binnen de EU staat buiten kijf, en IenW zal hier dan ook actief op handelen. Het is daarbij van belang de externe kant met het interne transportbeleid te verbinden, o.a. via het TEN-T netwerk. Maar ook hier zitten spanningen nu meerdere landen zich officieel bij het BRI hebben aangesloten en de invloed van China gezamenlijk EU optreden vermoeilijkt. Hoe geven wij de Nederlandse inzet integraal vorm en welke EU-dossiers krijgen prioriteit?

5.1.2a

Met het agenderen van het thema connectiviteit hopen we een eerste verkennende discussie te starten over het doorvertalen van de China strategie naar de praktijk. Vooralsnog is dit geen standpuntbepaling. Het traject is recentelijk van start gegaan met een interne inventarisatie binnen IenW die nu wordt uitgebreid naar samenwerking met andere departementen. De komende maanden zal de verdere uitwerking worden gemaakt voor de verschillende sectoren, met het doel een eerste versie van een uitvoeringsplan klaar te hebben in Q1 2021.

VERSLAG INTERDEPARTEMENTAAL DIRECTEURENOVERLEG CHINA

21 februari 2020, 9:00 – 10:30 uur, Buitenlandse Zaken

Aanwezig: BZ (vz 5.1.2e), RVO, VWS, JenV, NCTV, SZW, EZK, LNV, DEF, FIN, BZK, IenW, OCW

Welkom en introductie

Na een korte update op het gebied van mensenrechten werd de gang van zaken rond COVID-19 besproken. Personeel NL ambassade is teruggebracht. Voor reizen naar China is het reisadvies leidend.

RVO gaf aan dat verschillende spelers nadenken (en berichten) over de economische impact van COVID-19 en verzocht om afstemming.

Stand van Zaken China Notitie

5 5.1.2e lichtte de status van het stand-van-zakendocument toe (werkdokument, geen eindproduct). De Tweede Kamer zal waarschijnlijk binnenkort om een stand-van-zakenbrief vragen en/of kabinet zal deze op eigen initiatief willen sturen een jaar na publicatie van de China notitie (15 mei). Het gaat dan om een brief op hoofdlijnen. Er is sinds het uitkomen van de Chinanotitie veel gebeurd. Veel landen hebben de notitie gelezen en het uitkomen ervan heeft het NL profiel m.b.t. China vergroot. China staat hoger op de agenda, zowel in NL als binnen de EU en NAVO.

Vervolgens werden de verschillende thema's van de China notitie besproken.

Duurzame handel en investeringen (BHOS/DIO):

BHOS/DIO:

1. Toegang tot de Chinese markt (w.o. investeringsverdrag en IPI) blijft een aandachtspunt.

5.1.2a

2. 5.1.2a

3. Op het terrein van Economie en Veiligheid weten we elkaar steeds beter te vinden in Den Haag. Via o.a. de Taskforce Economische Veiligheid, ACEV, MCEV 5.1.1b

5.1.1b

4. 5.1.1b

5. Dialoog met decentrale overheden en met bedrijfsleven (informatie-uitwisseling, bewustwording) is *ongoing* (eind maart stakeholdersessies).

- 5.1.2a

- ACTIE allen: graag input voor inventarisatie wensen MoUs met oog op bezoek MP.

5.1.2a

5.1.2a

EZK benadrukte dat op het gebied van investeringen veel gebeurt:

- Vanuit een EU verordening is een contactpunt investeringen opgericht.
- Een investeringstoets moet binnenkomende FDI uit derde landen kunnen tegenhouden of risico's beheersbaar maken.
- Over afbakening van grenzen van de defensie-industrie is een brief naar de Kamer gestuurd. Nu wordt i.s.m. NCTV naar andere sectoren gekeken. Inzet is voor het einde van het jaar een wet naar de Kamer te sturen.
- Voor de telecommunicatie ligt een wetsvoorstel in de Kamer om ongewenste investeringen tegen te kunnen houden.
- Er wordt een punt opgericht (Nexus) waar alle toetsen samenkomen.

Vrede, veiligheid en stabiliteit:

NCTV:

- 5.1.1b
- Wat goed gaat: informatiedeling, publiek-private samenwerking. 5.1.1b

BZ/DVB:

- De harde aspecten van veiligheid zijn goed omschreven in de stand van zaken. Dat de relevantie ruimte/space ook binnen NAVO wordt besproken is een goed resultaat. In het voorjaar is een veiligheidsdialoog met China voorzien. Op cyber wordt het VN spoor gevolgd. Economische veiligheid heeft de afgelopen periode de meeste energie gevegd.

Waarden en mensenrechten

BZ/DAO gaf aan dat op het gebied van mensenrechten veel inspanningen zijn geleverd, mede vanwege aandacht vanuit de Kamer: verzoek om Kamerbrief, dertigledendebat over Xinjiang, vele Kamervragen gesteld, AO mensenrechten en China gepland (13 mei).

5.1.2a

5.1.2a

Klimaat, grondstoffen en energie

5.1.2a

Richting Kamer is het belangrijk duidelijk te kijken naar wat we in de Chinanotitie beloofd hebben. In veel gevallen gaat het om een inspanningsverplichting betreft, niet om een resultaatsverplichting. NL heeft veel gedaan aan bijv. op het gebied van (internationale) *agenda setting*.

5.1.2i

Ontwikkelingssamenwerking en Afrika

BZ/DAO lichtte toe dat op het gebied van OS onderzoek is gedaan naar de rol van China in Afrika en bewustwordingsactiviteiten hebben plaatsgevonden, maar dat meer nodig is om zowel de OS-sector als anderen te laten zien welk belang China hecht aan Afrika, wat het ter plekke aan het doen is (bijv. op telecomgebied) en waarom dit ons raakt. De NLse inzet is vooral Europees: input EU-Afrika strategie (zodat die ook rekening houdt met China), input voor EU-OS-beleid (zodat de EU competitiever kan worden t.o.v. China, bijv. door snellere beslissingen), beter EU narratief (omdat de EU meer geld aan Afrika geeft dan China, maar minder goed laat zien wat de impact daarvan is). M.b.t. China's rol als donor blijft schuldhoudbaarheid (Club van Parijs) een issue. M.b.t. China's rol als ontvanger van financiering wordt enige vooruitgang geboekt, bijv. een rente opslag binnen de Wereldbank voor leningen aan middeninkomenslanden.

Multilateraal

5.1.2a

5.1.2a

5.1.1b

FIN gaf aan rond OS en multilaterale samenwerking het volgende belangrijk te vinden: schuldhoudbaarheid, normen, standaarden, infrastructuur. Daarbij is nuance nodig.

5.1.2i

5.1.2i

BZ/DAO gaf aan dat in dit geval doorvragen belangrijk is. Chinezen zijn goed in retoriek en denken 10-15 jaar vooruit. Als zij dus met iets komen dat voor ons niet helder is, moeten we doorvragen en als het dan niet duidelijker wordt kunnen we beslissen het niet te doen.

Samenwerking binnen Europa

5.1.2e

5.1.2a

Structuren, samenwerkingsverbanden en spelers in de relatie met China

De [5.1.2e].2e lichtte toe dat er twee trajecten lopen m.b.t. het China Kennisnetwerk. Een eerste traject gericht op het ontwikkelen van de structuur van het kennisnetwerk. Daartoe wordt een marktverkenning uitgevoerd, waar ook het ICB bij wordt betrokken. Voorstel is om dit deel van het Kennisnetwerk later in het directeurenoverleg te bespreken. Er loopt ook een tweede traject vooruitlopend op de formele structuur, gericht op het zichtbaar maken van kennisopbouw rondom China door lezingen, thematische sessies en brede kennisnetwerk sessies.

[5.1.2e] gaf aan blij te zijn met hoe het ICB zich de afgelopen periode heeft ontwikkeld. Er is structureel en resultaatgericht overleg, waar ook *deliverables* uit voortkomen. Het is goed en belangrijk dat ministeries nadenken over hoe Chinabeleid en -kennis intern te verspreiden; soms gebeurt dat al structureel, soms ad hoc. Een

[5.1.1b]

[5.1.1b]

[5.1.1b]

[5.1.2e]

Zij vroeg zich verder af of, aangezien er binnen het ICB veel gebeurt en besproken wordt, de directeuren ook niet vaker bij elkaar zouden moeten komen. Zij stelde dan ook voor 5x p.j. een directeurenoverleg te organiseren (ACTIE DAO).

[5.1.2i]

[5.1.2i]

[5.1.2i] Tenslotte liep zij nog kort de aandachtspunten uit de stand van zaken langs, waaronder het verzoek om voor 15 mei nog de slagen te maken die mogelijk zijn op actiepunten waarop nog niet voldoende voortgang is geboekt (ACTIE allen).

Deliverables EU-toppen en bezoek MP

[5.1.2e] lichtte toe dat er twee Europese toppen gepland zijn: 30-31 maart (Peking) en 14 september (Leipzig). Het is de vraag of de eerste top doorgaat met het oog op COVID-19. Op 13 maart ontvangt [5.1.2e] [5.1.2e] van de Europese Commissie, mede ter voorbereiding van de EU China Top. Input voor dit gesprek (en/of op de NL inzet voor de EU China top, zie verspreid document) is welkom. Ook goed om te weten dat de Nederlandse [5.1.2e]

[5.1.2e]

[5.1.2a]

De NL inzet qua datum voor bezoek MP (1/2 juli) is aan de Chinezen doorgegeven. [5.1.2e] vroeg zich af welke bewindspersonen mee zullen gaan om net als de vorige keer een breed bezoek met handelsmissie neer te zetten.

5.1.2a

FIN merkte op dat data samenvallen met een bijeenkomst van de AIIB. Niveau van deelname daaraan is nog niet vastgesteld.

BZ/DIO gaf aan dat de voorbereidingen voor de bedrijfsleven missie zijn opgestart. Vooralsnog zijn er 4 tracks: green cities, agro-logistiek, ouderenzorg, HTSM. I.s.m. RVO heeft een goedbezochte sessie over (economische effecten van) COVID-19 plaatsgevonden. Kort wordt besproken dat het Coronavirus strategische afhankelijkheden aan het licht kan brengen waar vervolgens versneld actie op genomen kan worden.

AOB

Over de rijks interne checklist inkomende bezoeken wordt besloten dat deze voor de China contactpersonen van de ministeries bedoeld is, die deze kunnen gebruiken voor vragen van collega's. De lijst is niet bedoeld voor verdere verspreiding. Dit zal ook duidelijk naar de collega's worden gecommuniceerd (ACTIE DAO). 5.1.1b

5.1.1b. Er wordt gesuggereerd dat er eigenlijk ook een checklist zou moeten zijn voor uitgaande bezoeken, m.n. wat betreft mee te nemen apparatuur. ACTIE DAO: check uitkomst bijeenkomst bij BZ over dit onderwerp.

NCTV gaf aan twee voorlichtingsbijeenkomsten voor lokale overheden gehouden te hebben.

VWS meldde dat er op 26 februari een receptie over COVID-19 plaatsvindt op initiatief van de Chinese ambassade (Crowne Plaza Hotel) 5.1.2a

5.1.2a

CONCEPT VERSLAG DIRECTEURENOVERLEG 25/09/2020

Aanwezig: PEK, BHOS, OCW, VWS, BZK, SZW, JenV/NCTV, FIN, EZK, BZ/DAO, DVB, LNV, AZ, DEF, RVO, I&W

Samenvatting

- Deelnemers herkenden zich in de geschetste stand van zaken van de Chinanotitie en in de beschreven aandachtspunten.
- Deelnemers uitten de behoefte aan het zoveel mogelijk delen van Chinagerelateerde informatie, kennis en ervaring. In dat kader bereidt BZ een overzicht voor van lopende trajecten/onderzoeken/producten en vraagt daarvoor actieve input van Chinacoördinatoren andere departementen.
- Meerdere deelnemers onderstreepten het belang van het vinden van een evenwichtig Chinabeleid met een goede balans tussen de diverse belangen (veiligheid, economie, mensenrechten, etc.).
- Er was overeenstemming over de inzet om zoveel mogelijk geplande activiteiten te laten doorgaan, zonodig in digitale vorm.
- De vergaderfrequentie van het Directeurenoverleg zal afhankelijk van de behoefte worden opgevoerd. Het volgende directeurenoverleg zal nog voor het einde van het jaar plaatsvinden.

Verslag

5.1.2e (BZ/DAO) opent de bijeenkomst. Deze vindt vanwege een directe VC-verbinding met ambassade Peking deze keer

5.1.1b

5.1.1b Voorzitter schetst een aantal trends gerelateerd aan COVID19 (in China nu onder controle), rivaliteit VS-China, China binnen het multilaterale systeem, strategische afhankelijkheden en 5.1.2a toenemende assertiviteit (Hongkong, grens India-China) en toenemende anti-China sentimenten. 5.1.2a

5.1.2a

5.1.2a Voorzitter sluit af met een korte toelichting op het recente bezoek van Wang Yi aan MP en Minister Blok (augustus), dat van Chinese zijde bedoeld leek als charmeoffensief en waarbij de NL boodschap was dat wij graag met de Chinezen samenwerken, maar dat die samenwerking ook van twee kanten moet komen en dat in de relatie ook de zorgpunten die er zijn op het gebied van mensenrechten, markttoegang, level playing field, bescherming IP etc. besproken moeten kunnen worden.

5.1.2e Peking ziet dat binnen de Chinanotitie, die nog altijd een goed publiek kader biedt, de balans binnen het adagium 'samenwerken waar het kan, beschermen waar het moet' aan het verschuiven is naar bescherming. Belangrijk dat we hier niet in doorslaan en dat we ook kansen blijven zien. Dat zijn er vele en dat is nadrukkelijk ook in Nederlands belang. Hij benadrukt dat ministeries en ambassade goed op elkaar aangesloten moeten zijn. Verder onderstreept hij dat sinds half januari geen inkomende bezoeken hebben plaatsgevonden, en dat ook niet verwacht wordt dat

deze op korte termijn hervat worden. China heeft het virus onder controle en wil het niet importeren. Waar het kan, is het goed om bijeenkomsten per VC plaats te laten vinden, in plaats van alles opsparen. Het gaat dan om bijv. de veiligheidsdialoog, mensenrechtenconsultaties, consulaire dialoog. Ook voor MoUs zoals het MoU voor I&W dat in de maak is - zou een dergelijke oplossing gevonden kunnen worden. Met het oog op de kabinetsformatie volgend jaar zou nagedacht moeten worden over de verdere invulling van ons Chinabeleid. In het kader daarvan is ook het voorziene MLS-i van belang.

Stand van zaken Chinanotitie, aandachtspunten

Voorzitter introduceert de stand van zaken van de Chinanotitie en het document met aandachtspunten. Verder geeft 5.1.2a aan, dat er zeer veel gaande is op vele vlakken binnen de rijks- en decentrale overheden op Chinagebied en dat er bij verschillende partijen behoefte bestaat aan een beter overzicht van alle zaken die spelen. Dat is ook van belang om een geïntegreerd Chinabeleid te kunnen blijven voeren.

5.1.2a

5.1.2a

EZK geeft aan dat we op het gebied van strategische autonomie de kaders van verschillende departementen bij elkaar moeten krijgen/houden, wat een uitdaging is. NL is tevreden met het witboek buitenlandse subsidies van de EU, waar ook de NL voorstellen in zijn verwerkt. EZK benadrukt het belang van landenneutraal en in EU-kader opereren en benadrukt dat landenneutraal en landenspecifiek geen tegenstelling hoeft te zijn, want landenneutraal beleid kan landenspecifiek uitgewerkt worden / landenspecifieke resultaten hebben.]

5.1.2a

5.1.2a

5.1.2e

kennisnetwerk vertelt dat zes onderzoeken van start zijn gegaan en dat de meeste begin 2021 zullen worden gepubliceerd. Er zal vooraf worden afgestemd over datum van publicatie en woordvoeringslijn. 5.1.2e is blij met de brede inschrijvingen op de China policy lunches; voorzitter nodigt aanwezigen uit het aan te (blijven) geven als aanwezigen daar belangstelling voor hebben ('met je team de diepte in'), ook al is er dit jaar weinig budgettaire ruimte over.

LNV benadrukt het belang van aandacht voor China in multilaterale gremia en deelt dat hoewel er geen verband is aangetoond tussen COVID19 en voedselveiligheid, China wel maatregelen heeft genomen tegen NL slachthuizen. Inmiddels zijn na videoinspecties vijf slachthuizen weer vrijgegeven. De Europese samenwerking op dit vlak loopt goed. Dit jaar staan voor LNV nog twee high level bijeenkomsten op de agenda. Verder zoekt LNV naar een moment om twee MoUs te tekenen.

AZ brengt de Catshuissessie van voor de zomer in herinnering,

5.1.1b

5.1.1b

5.1.1b

I&W noemt de gedistribueerde stukken ‘een feest der herkenning’. I&W werkt met BZ, DEF, NCTV aan kansen en bedreigingen voor de maritieme hubfunctie van NL (“Gateway to Europe”). M.b.t. de stavaza Chinanotitie klopt het dat logistiek en adaptatie beter lopen dan andere onderwerpen, maar de Chinese interesse materialiseert niet altijd. Op het gebied van emissiereductie bestaat samenwerking, maar die verloopt nog stroef. Connectiviteit is belangrijk en omvat meer dan goederenstromen (ook bijv digitalisering, investeringen, innovatieve technologie). Goed dat in kaart wordt gebracht wat er allemaal speelt. Chinacoördinatoren van departementen moeten daarbij een rol spelen (binnen eigen ministerie in kaart brengen wat er speelt).

5.1.2i

5.1.2i

BZ/DVB vindt dat we niet zozeer aan de balans van het China beleid moeten tornen, maar wel sporen nader moeten uitwerken en verdiepen. We hebben een stip aan de horizon nodig waar we ons op kunnen richten.

BHOS/EAB merkt op dat veiligheid en economie niet tegengesteld hoeven te zijn. Voor bedrijven lonkt de Chinese markt nog steeds, al wordt zakendoen complexer.

5.1.2a

5.1.2a

OCW vindt dat we landenspecifiek en landenneutraal beleid bij elkaar moeten brengen en landenspecifiek beleid met name via de EU in moeten steken. Bij OCW heeft een hoogambtelijke bespreking plaatsgevonden over de strategische uitdagingen waar China het Hoger Onderwijs voor plaatst; bewustwording is van belang en er is een kennisveiligheidsdialoog gaande. OCW wil samen met EZK aan een afwegingskader m.b.t. MoUs werken. Het is van belang naast de uitdagingen ook de kansen te blijven zien; zo is naast oog voor ongewenste kennisoverdracht ook aandacht voor de NL positie in China op het gebied van onderwijs en wetenschap nodig.

5.1.2a

SZW werkt met China samen op het gebied van (export van) uitkeringen. De uitvoering van het betreffende verdrag loopt goed. Ook de Chinese diaspora is voor SZW relevant, waaronder uitvoering van de motie Koopmans (intimidatie Oeigoeren/Europese burgers).

BZK geeft aan dat transparantie en zorgen over ongewenste kennisoverdracht elkaar soms bijten: wat wij aan de Kamer communiceren leest China ook. Wijst op de commotie over het

desinformatierapport van de EU [gepubliceerde versie week af van interne versie] en dat dit nog maar eens benadrukt hoe gevoelig e.e.a. ligt. Binnen het China eleid is niet alleen NL, maar zijn ook de andere landen binnen het Koninkrijk van belang. China wil MoU stedelijke ontwikkeling alleen fysiek ondertekenen.

Desgevraagd licht voorzitter toe dat BZ een behoeftenanalyse heeft laten doen onder gemeenten en provincies door VNG; deze is in de pers geframed als 'gemeenten weten te weinig'. Het onderzoek is alleen verspreid onder deelnemers. Geïnteresseerde departementen kunnen het opvragen bij de 5.1.2e kennisnetwerk ([5.1.2e @minbuza.nl]). De behoeftenanalyse is bedoeld als input voor de verdere ontwikkeling van de informatievoorziening aan gemeenten en provincies.

5.1.1b

FIN onderstreept het belang van schuldhoudbaarheid, waaronder de vraag hoe met onderpand omgegaan wordt. Uitdaging daarbij is dat deze discussie in G20-verband wordt besproken en NL daar niet bij aangesloten is. 5.1.2a

5.1.2a Misschien goed om daar een keer gezamenlijk met BZ de dialoog over aan te gaan met een aantal landen. 5.1.2a

5.1.2a

BHOS/IMH benadrukt het belang van landenneutraal beleid; je kunt dan alsnog landen specifiek ingrijpen. Er moet evenwichtig omgegaan worden met ingrijpen in het kader van vermindering van strategische afhankelijkheden. 5.1.1b

5.1.2a

5.1.1b

IMVO zal blijvend rekening moeten houden met mensenrechten.

Goede communicatie blijft belangrijk.

5.1.1b

5.1.1b

ICB vindt intussen virtueel plaats, mogelijk moet op een gegeven moment ook het directeurenoverleg daartoe overgaan. Er blijken verschillende meningen te bestaan over het uitnodigingsbeleid voor het directeurenoverleg. Insteek is nu dat directeuren zich kunnen laten vervangen door een medewerker, maar niet mét medewerker komen. Als vanuit een ministerie verschillende directeuren aan willen schuiven faciliteren we dat waar mogelijk.

5.1.2e Peking onderstreept nogmaals het belang van goede in- en externe communicatie en pleit voor maatwerk en nuance. Er is een accentverschuiving merkbaar t.a.v. China, maar het blijft van belang om niet te vervallen in zwart/witdenken: er zijn vele tinten grijs. De Chinanotitie is een goede basis voor beleid, maar een aantal accenten verschuift. Laat bijeenkomsten met China zo veel mogelijk virtueel doorgaan.

Voorzitter t vat samen dat er een breed gedragen wens is tot meer overzicht over alles wat er speelt, een goede communicatie, maximaal delen van informatie en een gebalanceerd geïntegreerd

Chinabeleid, waarbij wel accenten aan het verschuiven zijn en veiligheid een steeds grotere component wordt. Maar belangrijk om alle kleuren grijs te blijven zien. 5.1.2g geeft aan dat BZ/DAO verder gaat met het creëren van een overzicht van wat er speelt. Hopelijk kan dat de volgende keer gedeeld worden. BZ/DAO heeft de suggestie gedaan 4x per jaar bijeen te komen; dat betekent dat voor het einde van het jaar nog een directeurenoverleg plaats zal vinden, fysiek of online. Mocht het nodig zijn, dan kan de frequentie verder worden opgevoerd.

Ten slotte deelt voorzitter mee dat	5.1.2e	5.1.2e	5.1.2e
5.1.2e		5.1.2e	
5.1.2e			

NB: omdat via inbellen volgen van en meedoen aan de vergadering niet geheel lukte, heeft JenV de volgende punten nagezonden:

- Uitleveringsverdrag met HongKong: m.b.t. de ontstane situatie in Hong Kong zal JenV het uitleveringsverdrag opschorten. Vanuit BZ wordt met andere landen zoals Finland afgestemd wanneer dit in oktober bekend kan worden gemaakt.
- 5.1.2i
- Herziening JenV-brede China-strategie: mede n.a.v. de rijksbrede Chinanotitie stelt JenV een landenplan China op, dat in de plaats komt van de huidige JenV-brede China-strategie. Ook voor JenV intern geldt dat de balans meer gaat naar nationale veiligheid. Waar twee jaar geleden op enkele terreinen nog intensivering de inzet was vanwege onze belangen, is dat nu niet meer haalbaar en mogelijk. Een groter onderdeel zal economische veiligheid e.d. hebben. Ook de relaties met Hong Kong zullen uiteraard een onderdeel zijn (inzake bestrijding van ondermijnende criminaliteit en de relaties met politie en justitie aldaar). De rechtshulprelatie met Hong Kong blijft voor Nederland belangrijk. De politie heeft het voornemen om een politie-LO te plaatsen in Hong Kong, omdat daar veel zaken spelen en mogelijkheid tot samenwerken en informatie halen ligt; de besluitvorming is echter nog niet afgerond.

Deelnemerslijst Directeurenoverleg 8 november 2019

Naam	Ministerie
5.1.2e	OCW
5.1.2e	VWS
5.1.2e	BZ
5.1.2e	EZK
5.1.2e	LNV
5.1.2e	EZK
5.1.2e	JenV
5.1.2e	Def
5.1.2e	BZ
5.1.2e	Def
5.1.2e	Fin
5.1.2e	Fin
5.1.2e 5.1.2e	BZ
5.1.2e	JenV
5.1.2e	BZK
5.1.2e	BZK
5.1.2e	Def
5.1.2e	RVO
5.1.2e	Fin
5.1.2e	IenM

Interdepartementaal directeurenoverleg China

Vrijdag 8 november 2019

14.00 – 15.30

Rijnstraat 8, zaal X.405

Mocht u niet binnen kunnen, dan kunt u bij de receptie naar 5.1.2e vragen

Agenda

14:00 uur Welkom en inleiding

- Terugblik debat China notitie
- Stavaza kennisnetwerk

14:15 uur Actiepunten China notitie

- (14:15 uur) Goedkeuring actiepunten en trekkers daarvan
Zie bijlage
- (14:20 uur) Verdieping van een thema: veiligheid
 - NAVO
Introductie door 1.2e
 - Economische veiligheid
Introductie door BZK, discussie
 - Beïnvloeding
Introductie door BZ, discussie

15:10 uur AOB

Inclusief:

- Contacten van de Rijksoverheid met de Chinese ambassade
- MoUs: hoe houden we overzicht en hoe komen we tot een proactieve strategie?

15:30 uur Einde

From: DAO-RSVP
To: 5.1.2e @minaz.nl; 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e @minbzk.nl;
5.1.2e @mindef.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e @minfin.nl; 5.1.2e @minfin.nl;
5.1.2e @minienw.nl; 5.1.2e @minienv.nl; 5.1.2e @minvenj.nl; 5.1.2e @minocw.nl; 5.1.2e
5.1.2e @rvo.nl; 5.1.2e @minszw.nl; 5.1.2e @minvws.nl; 5.1.2e @minezk.nl; 5.1.2e
5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e @nctv.minienv.nl;
5.1.2e @minszw.nl; 5.1.2e ; 5.1.2e @minbzk.nl;
5.1.2e @minvws.nl; 5.1.2e @politie.nl; 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e
PEK; 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e
Cc: 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e - BD/DEIA/IBP; 5.1.2e
5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e
5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e ; 5.1.2e
Subject: Copy: Interdepartementaal directeurenoverleg China
Start: vrijdag 27 november 2020 10:00:00
End: vrijdag 27 november 2020 11:30:00
Location: 5.1.2i
Attachments: Verslag directeurenoverleg China 2020 09 25.docx
Annotatie IenW over connectiviteit.docx
Annotatie EZK over strategische autonomie.docx
20201126 INTERDEPARTEMENTAAL OVERZICHT CHINA en SD-EV-SA.docx

Nog 1 bijlage toegevoegd:

* Interdepartementaal overzicht China en SD-EV-SA

Agenda directeurenoverleg China 27/11

- (1) Opening en vaststelling verslag directeurenoverleg van 25 september
 - (2) Overzicht van voornaamste China-gerelateerde ontwikkelingen in de EU door BZ
 - (3) Inleiding EZK over strategische autonomie gevolgd door korte discussie
 - (4) Inleiding I&W over connectiviteit gevolgd door korte discussie
 - (5) AOB
- Korte uiteenzetting activiteitenoverzicht China door BZ

5.1.2e nodigt u uit om deel te nemen aan deze Rijksvideo Vergadering.

Vergaderingsnummer (toegangscode): 5.1.2i

Wachtwoord voor vergadering: 5.1.2i

vrijdag 27 november 2020

10:00 | (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen | 1 uur 30 minuten

Deelnemen aan vergadering 5.1.2i

More ways to join:

Join from the meeting link

5.1.2i

Tik om deel te nemen vanaf een mobiel apparaat (alleen deelnemers)

5.1.2i

Deelnemen via telefoon

5.1.2i

Algemene inbelnummer

5.1.2i

Deelnemen via een videosysteem of -toepassing

Kies @rijksvideo.webex.com <sip:@rijksvideo.webex.com>

U kunt ook kiezen en uw vergaderingsnummer invoeren.

Deelnemen met Microsoft Lync of Microsoft Skype voor Bedrijven

Kies @lync.webex.com <sip:@lync.webex.com>

CONCEPT VERSLAG DIRECTEURENOVERLEG 27/11/2020

Aanwezig: BZ/DAO (vz), BZ/DVB, BZ/BHOS, OCW, VWS, BZK, SZW, JenV, NCTV, FIN, EZK, LNV, DEF, RVO, I&W, AZ, Nationale Politie

Samenvatting

- BZ presenteerde een (niet uitputtend) overzicht van de belangrijkste recente China-gerelateerde ontwikkelingen in de EU.
- EZK gaf een inleiding over strategische autonomie gevolgd door een levendige discussie over het voorgestelde stappenplan.
- I&W presenteerde een eerste verkenning over connectiviteit. Als follow up hiervan zullen I&W en de EU-Azië 5.1.2e van BZ gezamenlijk een bijeenkomst beleggen met andere betrokken departementen over connectiviteit.
- Een eerste versie van het door BZ voorbereide overzicht van 5.1.1b
5.1.1b
5.1.1b Het actueel houden hiervan vereist voortdurende input, ook van Chinacoördinatoren van andere departementen.
- De vergaderfrequentie van het Directeurenoverleg zal worden opgevoerd tot minimaal vier maal per jaar.

Verslag

- Opening en vaststelling verslag directeurenoverleg van 25 september

Voorzitter (BZ/DAO) opent de bijeenkomst en heet allen welkom, in het bijzonder 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e die de interdepartementale China-coördinatie-eenheid bij BZ komt versterken, en 5.1.2e die vandaag voor het eerst deelneemt. Het overleg vindt vanwege de COVID-situatie digitaal plaats, hetgeen beperkingen stelt aan de vertrouwelijkheid van gesprekken. Met een correctie van de kant van NCTV wordt het verslag van 25 september goedgekeurd.

- Overzicht van voornaamste China-gerelateerde ontwikkelingen in de EU

De voorzitter geeft een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen m.b.t. China in de EU, waar in vele gremia over China wordt overlegd. De basis van het recente EU-beleid wordt gevormd door de in juni 2016 vastgestelde China strategie:
https://eeas.europa.eu/archives/docs/china/docs/joint_communication_to_the_european_parliament_and_the_council_-_elements_for_a_new_eu_strategy_on_china.pdf. Daaropvolgend heeft de Commissie in mei 2019 de Strategic Outlook gepubliceerd, waarin China tegelijkertijd als partner, concurrent en systeemrivaal wordt aangemerkt.
<https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-eu-china-a-strategic-outlook.pdf>. Deze zal in maart 2020 worden geevalueerd.

China staat hoog op de EU-agenda. Recent is binnen de EU aanzienlijk meer convergentie in standpunten m.b.t. China merkbaar. De COVID-crisis en het assertieve Chinese optreden hebben daaraan zeker bijgedragen. Een recent gepubliceerd onderzoek van PEW Research toont aan dat als gevolg hiervan in veel (EU-)landen de opvattingen over China aanzienlijk negatiever zijn geworden. Had in Nederland in 2002 56% nog een positief beeld van China en 34% negatief, in 2020 ziet 73% China in een ongunstig licht en heeft nog maar 25% een positieve indruk. Dat komt overeen met het beeld in andere Westerse landen. Zie voor het volledige onderzoek:

<https://www.pewresearch.org/global/2020/10/06/unfavorable-views-of-china-reach-historic-highs-in-many-countries/>

Belangrijk in EU-kader zijn de Conclusies die de Europese Raad van 1-2 oktober aannam waarin het belang wordt onderstreept van strategische autonomie en o.a. reciprociteit en gelijkwaardigheid in de relaties met China, zie para's 23 - 26:

<https://www.consilium.europa.eu/media/45910/021020-euco-final-conclusions.pdf>. 5.1.2a

5.1.2a

5.1.2a

5.1.2a

5.1.2a

Een nationale beleidsnotitie hierover is op 13 november door Minister Blok aan de Tweede Kamer aangeboden:

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2020/11/13/indo-pacific-een-leidraad-voor-versterking-van-de-nederlandse-en-eu-samenwerking-met-partners-in-azie/indo-pacific-een-leidraad-voor-versterking-van-de-nederlandse-en-eu-samenwerking-met-partners-in-azie.pdf>

3. Inleiding EZK over strategische autonomie

In een toelichting op de eerder verspreide bijdrage over strategische autonomie geeft 5.1.2e

5.1.2e

aan dat

5.1.1b

5.1.1b

5.1.1b

Zij nodigt de aanwezigen uit tot het geven van commentaar op 5.1.1b vraagt naar ideeën voor een interdepartementale aanpak en is geïnteresseerd in trajecten op dit gebied die op andere ministeries lopen.

5.1.1b

5.1.1b

5.1.1b

RVO benadrukt het belang een duidelijk verschil te maken tussen autonomie en weerbaarheid. Daarbij is relevant ook te bezien

hoe strategische autonomie preventief kan worden versterkt. FIN geeft aan ook met een gelijksoortig afwegingskader te werken en ziet overlap met de EZK-aanpak. J&V werpt de vraag op of de huidige wet- en regelgeving nog wel goed aansluiten bij deze nieuwe uitdagingen. Volgens I&W sluit de EZK-aanpak goed aan bij de connectiviteitsstrategie en het beleid op circulaire economie. Hij vraagt zich nog wel af hoe het streven naar strategische autonomie kan samengaan met het verder ontwikkelen en promoten van samenwerking op het gebied van high tech.

5.1.1b SZW wijst op de problematiek van de internationaal te hanteren standaarden, ook voor wat betreft bijvoorbeeld arbeidsomstandigheden. Volgens DVB moet prioriteit liggen bij sectoren die voor onze economische veiligheid van belang zijn; overheidsinvesteringen zijn hierbij belangrijk. IMH vindt het belangrijk eerst tot een grondige analyse te komen op dit gebied. NCTV stelt dat onderwerpen die economische veiligheid betreffen zouden moeten worden besproken in de daarvoor recent opgerichte gremia; lichtere maatregelen en acties zouden kunnen worden geagendeerd in het directeurenoverleg.

EZK sluit af met de opmerking dat het een algemene, generieke landenneutrale aanpak voorstaat en dat het streeft met andere departementen een gezamenlijke analyse en benadering te bereiken.

4. Inleiding I&W over connectiviteit

5.1.2e I&W noemt de eerder verspreide annotatie over connectiviteit een eerste verkenning om de relevante onderdelen van de Chinastrategie in de praktijk te concretiseren. Dit moet verder worden uitgewerkt voor verschillende transportmodaliteiten en resulteren in een uitvoeringsplan op lange termijn. Daarin zal een gedifferentieerd beeld worden geschetst vwb de verschillende sectoren. Waarbij ook gekeken zal worden naar kansen voor samenwerking met China, want China is een gegeven waar we niet omheen kunnen. Denk aan BRI en AIIB. I&W ziet veel raakvlakken met andere departementen en dus veel ruimte voor samenwerking.

5.1.2e van BZ schetst in het kort de ontwikkelingen in EU-verband. In 2018 is een EU-connectiviteitsstrategie opgesteld.

5.1.2a De strategie kent vier pijlers (transport, energie, digitaal, people-to-people) en

5.1.2a

5.1.2a

Deelnemers reageren als volgt op de inleiding over connectiviteit. FIN geeft aan belangstellingen te hebben vanuit het oogpunt van de IFI's, maar dit raakt ook aan het werk van de Belastingdienst en de Douane, die beide overigens goede ervaringen hebben met samenwerking met Chinese counterparts. NCTV wijst erop dat het belangrijk is wie de uniforme, internationaal te gebruiken standaarden bepaalt; dat geldt ook voor standaarden in het digitale domein (BZK) en arbeid (SZW).

5.1.1b J&V wijst op de kwetsbaarheden van connectiviteit: meer verbindingen leidt ook tot meer grensoverschrijdende criminaliteit.

Over het algemeen blijkt veel overlap tussen verschillende departementen en veel belangstelling om verder betrokken te worden bij het thema connectiviteit. I&W zal samen met de

5.1.2e van BZ een bijeenkomst beleggen met betrokken departementen.

5. AOB

5.1.1b

- Jaarplanbespreking Chinanetwerk

Heeft op 25 november plaatsgevonden; sommige departementen waren daarbij betrokken. Verslag zal onder directeuren worden verspreid. Binnenkort zullen de voorbereidingen beginnen voor het opstellen van de Meerjaren Landen Strategie (MLS); dat is een interdepartementale exercitie met betrokkenheid van vrijwel alle departementen.

- Volgende bijeenkomsten

Als mogelijke onderwerpen voor volgende bijeenkomsten opperen deelnemers: standaarden, het optreden van China in internationale fora en China en andere delen van het Koninkrijk. Voorzitter stelt voor de frequentie van het Directeurenoverleg op te voeren tot minimaal 4 maal per jaar.

To:

To:

Cc:

Subject:

Date:

5.1.2e
5.1.2e @minaz.nl"; 5.1.2e @minbzk.nl"; 5.1.2e @minbzk.nl"; 5.1.2e @minbzk.nl";
5.1.2e @minbzk.nl"; 5.1.2e @minbzk.nl"; 5.1.2e @minbzk.nl";
5.1.2e @minbzk.nl"; 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e | 5.1.2e @mindef.nl";
5.1.2e @mindef.nl"; 5.1.2e @mindef.nl"; 5.1.2e @mindef.nl"; 5.1.2e @mindef.nl";
5.1.2e @minezq.nl"; 5.1.2e @minezq.nl"; 5.1.2e @minezq.nl"; 5.1.2e @rvo.nl";
5.1.2e @rvo.nl"; 5.1.2e @minfin.nl"; 5.1.2e @belastingdienst.nl";
5.1.2e @belastingdienst.nl"; 5.1.2e @minienvw.nl"; 5.1.2e @minienvw.nl";
5.1.2e @minvenj.nl"; 5.1.2e @nctv.minvenj.nl"; 5.1.2e @nctv.minvenj.nl"; 5.1.2e
5.1.2e @nctv.minienv.nl"; 5.1.2e @nctv.minvenj.nl"; 5.1.2e @minienv.nl";
5.1.2e @nctv.minienv.nl"; 5.1.2e @minlnv.nl"; 5.1.2e @minlnv.nl";
5.1.2e @minlnv.nl"; 5.1.2e @minocw.nl"; 5.1.2e @minocw.nl";
5.1.2e @minsw.nl"; 5.1.2e @minvws.nl"; 5.1.2e @minvws.nl"; 5.1.2e ; 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e 5.1.2e

Agenda en stukken directieurenoverleg China | do 25 juni
dinsdag 23 juni 2020 12:01:00

Bij deze sturen wij jullie de stukken voor het directeurenoverleg China van aanstaande donderdag (25/6):

- ja [Verslag directeurenoverleg China 21/02/2020](#)
- ja [Two-pager over impact van COVID-19 op het NLse China-beleid](#)
- ja [Kennisnetwerk: vertrouwelijke prioritering onderzoeksvoorstellen](#)

De agenda is als volgt:

AGENDA INTERDEPARTEMENTAAL DIRECTEURENOVERLEG CHINA (25 JUNI)

1. Welkom
2. Terugkoppeling overleg van 15 juni over strategische afhankelijkheden
3. Discussie over de gevolgen van de pandemie op het NLse China-beleid
4. Presentatie Kennisnetwerk prioritering onderzoeksvoorstellen
5. AOB

Vriendelijke groet,

?

Mr. [Redacted] 5.1.2e [Redacted] 5.1.2e
[Redacted] 5.1.2e Asia and Oceania Department

Ministerie van Buitenlandse Zaken
Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag
PO Box 20061 | 2500 EB Den Haag

T. (+31)(0)703485.1.2e M. (+31)(0)6 [Redacted] 5.1.2e
E. [Redacted] 5.1.2e @minbuza.nl

[Redacted] [Redacted] [Redacted]

Interdepartementale checklist voor bezoekende Chinese delegaties

Vertrouwelijk rijksintern document

De rijksoverheid krijgt regelmatig verzoeken om inkomende Chinese delegaties te ontvangen. Deze bezoeken kunnen de bilaterale relatie verstevigen en tot meer wederzijds begrip en betere afspraken leiden. Dat veronderstelt wel dat 'halen' en 'brengen' in evenwicht is. Om daar op een meer structurele manier naar te kijken is deze checklist ontwikkeld.

Wat is uw belang bij het ontvangen van deze delegatie?

Om te beslissen of het opportuun is een delegatie te ontvangen, is van belang wat uw eigen belang hierbij is. De volgende vragen kunnen helpen uw belang te bepalen. Maak hierbij een afweging:

- Bedenk in hoeverre er balans is tussen 'halen' en 'brengen' bij dit bezoek.
- Valt de balans negatief uit maar is de bezoekende delegatie wel relevant voor u, bedenk dan eventueel onder welke voorwaarden u het bezoek zou kunnen accepteren en maak deze duidelijk.
- Accepteert u een verzoek om over een mogelijke overeenkomst te praten, breng dan van tevoren rode lijnen in kaart – let daarbij ook op taalgebruik met een politieke lading.
- Informeer relevante collega's. Als u een verzoek afwijst, is het goed mogelijk dat de delegatie het verzoek bij anderen in gaat steken. Dat kunnen collega's zijn (bijv. uw directeur), maar ook andere ministeries, bijvoorbeeld BZ.

Checklist

- * Deze delegatie is een relevante partner voor mij/de rijksoverheid of van belang voor de bilaterale relaties. Of deze delegatie is een mogelijk relevante partner voor een andere partij.

Als de inkomende partij belangrijk voor u is, dan weegt een doelstelling als 'relatiemanagement' vanzelfsprekend zwaarder dan wanneer dat niet zo is. Het is sowieso goed u af te vragen of het een logische partij is die u benadert, bijvoorbeeld een counterpart of een bedrijf/afdeling die binnen uw beleidsterrein werkzaam is.

Wellicht wordt u benaderd door een partij die minder relevant voor u is, maar mogelijk wel voor een andere (overheids)partij. Doorverwijzen ligt dan voor de hand, bij voorkeur na polsen van de partij waarnaar doorverwezen wordt.

- * Deze delegatie heeft een duidelijke en relevante agenda, of is bereid deze te verschaffen na doorvraag.

Probeer helder te krijgen wat de delegatie van u wil. Als er geen specifieke agenda wordt gegeven, of als er alleen algemene onderwerpen worden aangedragen, loont het extra kritisch te zijn. Mogelijk is het geen relevant bezoek, blijkt het ware onderwerp pas tijdens het bezoek zelf, of is de hoofdintentie een uitnodigingsbrief te ontvangen. Chinese ambtenaren hebben toestemming nodig van het Chinese ministerie van Buitenlandse Zaken om naar het buitenland te mogen reizen. Deze toestemming kan alleen worden verkregen op vertoon van een uitnodigingsbrief waaruit blijkt waar men naartoe reist, wie de uitnodigende/ontvangende partij is, en wat het (tentatieve) programma is.

- * Afgezien van het feit of deze delegatie een duidelijke agenda heeft, heb ik/mijn collega's zelf relevante agendapunten en is er ruimte deze punten op te brengen (reciprociteit).

Los van de redenen en agendapunten die een inkomende bezoeker zelf aandraagt, is het goed te bedenken wat deze partij u kan brengen, en of u bijvoorbeeld een bepaald onderwerp zou willen bespreken. U kunt dan eventueel het bezoek accepteren op voorwaarde dat u zelf agendapunten kunt aandragen.

Bedenk dat rijksinterne collega's mogelijk ook iets van deze delegatie willen. Zo komt onze ambassade in Peking vaak moeilijk bij overheidspartijen binnen. Een verzoek om reciprociteit (met oog voor verhoudingen en liefst zo concreet mogelijk) kan prima aan een gesprek vooraf gaan.

- * Ik heb afgewogen wat – naast de expliciete agenda – de delegatie mogelijk zou willen halen uit het bezoek gelet op kennis en informatie die ik te bieden heb.
Uw Chinese gesprekspartner heeft vaak informatie over u/uw organisatie (bijv. ten behoeve van relatieopbouw). Ook zijn de Chinese inlichtingendiensten betrokken bij inkomende en uitgaande bezoeken.
- * Ik heb de mogelijke politieke betekenis bij ontvangst goed afgewogen.
Bedenk of ontvangst van de delegatie mogelijk een politieke lading heeft of voor politieke doeleinden kan worden aangewend. Houd daarbij in uw achterhoofd dat bezoeken van ngo's en bedrijven uit China ook een politieke agenda kunnen dienen en dat China wetgeving kent die de Chinese overheid toegang verleent tot informatie van partijen buiten de overheid.
- * Het niveau van deze delegatie komt overeen met het niveau waarop ze ontvangen (willen) worden
Belangrijk klinkende titels betekenen echter niet altijd dat personen ook daadwerkelijk belangrijke beslissingen kunnen nemen en niet alle directies binnen een ministerie hebben evenveel invloed. Contacten met minder bekende overheidslagen, Economic Development Zones, of andere organisaties zonder duidelijke portefeuille of raakvlakken met Nederland zullen waarschijnlijk minder concrete vervolgstappen opleveren. Het is dus zaak het gewicht van een delegatie op juiste waarde te schatten. Ook om te beslissen op welk niveau u de delegatie zou willen ontvangen.
Ook de manier waarop een bezoek binnenkomt kan u informatie verschaffen. Wordt u door de Chinese ambassade benaderd, dan heeft u mogelijk met een belangrijke organisatie te maken, of dient het bezoek een belangrijk (politiek) doel. Neemt de delegatie zelf contact op, weeg dan af of het voor u een relevante partij betreft (wat kunt u eruit halen) en verwijst eventueel door. Komt de vraag binnen via een tussenpartij (bijvoorbeeld een consultancy bureau) of op een minder voor de hand liggende manier (bijvoorbeeld een burgersvraag), dan is het mogelijk geen serieus verzoek of vooral bedoeld om een uitnodigingsbrief te ontvangen.
- * De delegatie heeft daadwerkelijk bevoegdheid follow-up te kunnen geven aan afspraken volgend uit het bezoek
Een hoge inkomende delegatie van bijvoorbeeld een (vice-)minister of (vice-)burgemeester kan daadwerkelijk uitvoering geven aan eventuele actiepunten. Hoge delegaties helpen ook de bilaterale relatie te bestendigen en als wij willen dat onze politieke top in China binnenkomt, zullen wij ook hoge delegaties uit China op een goede manier moeten ontvangen.
- * De delegatie is ervaren met internationale contacten. De communicatie in het Engels vooraf aan het bezoek verloopt soepel.
Als een verzoek (bijvoorbeeld per e-mail) gebrekkig naar het Engels is vertaald met een vertaalapp, dan zal de communicatie met de delegatie in Nederland en ook de follow-up naar alle waarschijnlijkheid niet soepel verlopen. U kunt zich dan afvragen of het bezoek nuttig gaat zijn.
- * Ik ben mij bewust van de risico's betreft spionage en ongewenste kennisoverdracht en heb de informatiefolder van de AIVD doorgenomen.
*Neem vooral contact op met de veiligheidsambtenaar op uw departement (ook om incidenten te melden) en lees de informatiefolder 'Op reis naar het buitenland'¹ (van de AIVD).
Let op dat een bezoek aan de Chinese ambassade ook onder 'bezoek aan het buitenland' valt.*

¹ <https://www.aivd.nl/documenten/publicaties/2017/12/20/op-reis-naar-het-buitenland>

- * Indien de delegatie aangeeft digitale apparatuur (bijv. USB, DVD, CD, laptop) te willen aansluiten, wijs ik de delegatie erop dat dit omwille van veiligheidsoverwegingen niet mogelijk is.

Ook kan het zijn dat u een usb cadeau krijgt, waar eventueel meer informatie op zou staan over een bepaald onderwerp. Deze dient u in te leveren bij uw beveiligingsambtenaar van uw departement. Hij/zij kan u ook van meer informatie voorzien over informatieveiligheid.

Een delegatieverzoek afwijzen

Als uit bovenstaande checklist blijkt dat de delegatie niet relevant voor u is en dat doorverwijzen naar een andere partij ook niet opportuun is, wilt u op een goede manier afwijzen. In China is het gebruikelijk om minder direct af te wijzen. U kunt aangeven dat er agenda-technisch geen mogelijkheden zijn, of dat u de delegatie niet op het juiste niveau kunt ontvangen. Ook kunt u aandringen op eerst een duidelijke agenda om de juiste ontvangende partij te identificeren. Als u de indruk krijgt dat ‘ontvangen worden’ voor de delegatie belangrijker is dan de agenda of de ontvangende partij, dan is het de vraag of het voor u een vruchtbaar bezoek gaat worden.

Gaat u zelf op uitgaand bezoek?

Neem vooral contact op met de veiligheidsambtenaar op uw departement (ook om incidenten te melden) en lees de informatiefolder ‘Op reis naar het buitenland’² (van de AIVD).

Let op dat een bezoek aan de Chinese ambassade ook onder ‘bezoek aan het buitenland’ valt.

Samenwerking met BZ/DAO en RVO/TINL:

BZ/DAO en RVO/TINL helpen u graag een goede inschatting te maken van de relevantie van inkomende delegaties en kunnen adviseren bij doorverwijzen. U wordt dan ook van harte aangemoedigd deze bezoeken (of verzoeken daartoe) te melden bij BZ/DAO en RVO/TINL. BZ adviseert u graag over de politieke (DAO) en juridische (DJZ) kant van MoUs.

² <https://www.aivd.nl/documenten/publicaties/2017/12/20/op-reis-naar-het-buitenland>

Bijlage 1:

- Verslag directeurenoverleg 8 november

9:05 **Stand van Zaken China Notitie**

(vaststellen, akkoord extra slag 'oranje' actiepunten, discussie aandachtspunten)

Bijlage 2, 3, 4:

- Stand van zaken China notitie (samenvatting)
- Stand van zaken China notitie (werkdokument)
- Aandachtspunten

9:55 **Deliverables EU-toppen en bezoek MP** *(informatie)*

Bijlage 5:

- Overzicht EU-China top

10:10 **Connectivity** *(informatie)*

10:20 **AOB** *(informatie)*

- Inclusief vaststelling rijksinterne checklist inkomende bezoeken
(is al vastgesteld in ICB)

Bijlage 6:

- Checklist inkomende bezoeken

Fiches stand van zaken China notitie:

- Duurzame handel en investeringen
 - Samenwerken op basis van gedeelde belangen en beschermen
- Vrede veiligheid en stabiliteit
- Waarden en mensenrechten

- Klimaat, grondstoffen en energie
- Ontwikkelingssamenwerking
- Multilateraal stelsel
- Samenwerking binnen Europa

- **Structuren, samenwerkingsverbanden en spelers in de relatie met China**
 - Nieuwe structuren en samenwerkingsverbanden,
 - Spelers in de bilaterale relatie met China en samenwerking binnen Nederland
 - Samenwerking binnen het Koninkrijk

5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e

.....
Asia and Oceania Department

Ministry of Foreign Affairs

Rijnstraat 8 | 2515 XP Den Haag | The Netherlands

Postbus 20061 | 2500 EB Den Haag | The Netherlands

.....
T +3170348 5.1.2e

E 5.1.2e @minbuza.nl